

OBEC CHMIŇANY

Obecný úrad Chmiňany 39, 082 33 Chminianska Nová Ves

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE CHMIŇANY NA ROKY 2015 - 2020

Chmiňany, marec 2016

Formulár č. Ú 7

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Chmiňany na roky 2015 - 2020
Územné vymedzenie:	Obec Chmiňany
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	22.6.2016
Dátum platnosti:	Od do 31. 12. 2020
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:

Obsah

Úvod	2
Analytická časť	3
A.I Analýza vnútorného prostredia	3
A.II Analýza vonkajšieho prostredia	21
A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia	25
Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR	27
Strategická časť	30
Programová časť	39
Realizačná časť	49
Finančná časť	55
Záver	63
Prílohy PHSR	64
Povinné	65
Ostatné	

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej iba „PHSR“) obce/mesta spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR sa spracováva na obdobie spravidla 6 - 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR je výsledkom strategického plánovania.

V zmysle § 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Vyššie citovaný zákon o obecnom zriadení definuje aj orgány obce.

Komplexná analýza súčasného stavu územia predmetného dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmiňany na roky 2015 – 2020* bola zostavená na základe informácií získaných z relevantných zdrojov, t. j. štatistických údajov (ŠÚ SR, RegDat, Infostat, MOŠ...), údajov Obecného úradu (OcÚ) Chmiňany a vlastných prieskumov. Používali sa overiteľné údaje (údajová základňa): štatistická klasifikácia ŠÚ SR, archívne údaje z OcÚ Chmiňany a skúsenosti expertov. Číselné údaje uvádzané v tabuľkách, resp. v grafoch sú v časových radoch. Údaje o hospodárstve územia uvádzame v takej maximálne možnej detailnej úrovni, ako sú v súčasnosti štatistické dáta dostupné (do úrovne okresu) a zamerali sme sa aj na získavanie informácií a dát od všetkých miestnych aktérov vrátane podnikov.

Poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Chmiňany na roky 2015 - 2020 v novom programovacom období do roku 2020 je určiť prioritné smerovanie rozvoja obce vo všetkých strategických oblastiach, ktoré rozhodujúcim spôsobom vplyvajú na kvalitu života obyvateľov obce Chmiňany.

Strategický dokument PHSR obce Chmiňany na roky 2015 - 2020 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a činnosti samosprávy.

Časť A – Analytická časť

Časť A.1 Analýza vnútorného prostredia

Prírodné pomery

Zastavané územie obce Chmiňany leží v Chminianskej brázde, ktorá je súčasťou Šarišskej vrchoviny a je vodným tokom Veľká Svinka oddelené od zastavaného územia obce Chminianska Nová Ves. Okolité vrcholky Šarišskej vrchoviny dosahujú nadmorskú výšku od 400 do cca 500 m n. m., najvyššie položené miesto v katastri Chmiňany leží v lokalite Ždiar v juhozápadnej časti katastra (cca 570 m n. m.), vlastné zastavané územie obce Chmiňany leží v nadmorskej výške medzi 355 - 385 m n. m. Najnižšiu nadmorskú výšku dosahuje kataster Chmiňany v alúviu toku Svinka v severovýchodnej časti katastra (cca 340 m n. m.).

Vodný tok Veľká Svinka, ktorý tvorí prirodzenú hranicu severnej časti katastrálneho územia obce Chmiňany a odvodňuje aj jeho severnú časť, pramení pod kótou Smrekovica (1 199,9 m n. m.) na jej južnom svahu, v severnej časti orografického celku Branisko. Veľká Svinka preteká centrálnou časťou Šarišskej vrchoviny, v obci Kojatice priberá svoj najväčší ľavostranný prítok Malú Svinku a pri obci Kysak sa vlieva ako ľavostranný prítok do rieky Hornád. Časť juhozápadnej katastrálnej hranice s k.ú. obce Krížovany prebieha vodným tokom Jakubovianka a vodným tokom Krížovianka.

Geologická stavba územia katastra obce Chmiňany je podľa Atlasu krajiny SR (2002) a mapového servera ŠGÚDŠ Bratislava (<http://mapserver.geology.sk>) pomerne jednotvárna: dominujú jej mapované horniny paleogénu podtatranskej skupiny, ktoré v riešenom území zastupujú bielopotocké súvrstvie a zuberecké súvrstvie. Horninové komplexy bielopotockého súvrstvia budujú prevažne južnú, strednú a západnú časť katastra zhruba po vodný tok Veľkej Svinky, súvrstvie zastupujú stredno- a hrubozrnné pieskovce v absolútnej prevahe nad ílovcami. V juhozápadnej časti sa pridáva aj konglomerátový flyš: hrubé lavice polymiktných zlepcov, tenké polohy siltovcov až ílovcov. Zuberecké súvrstvie v juhozápadnej časti katastra zastupuje normálny flyš: ílovce, siltovce a pieskovce. Severne od toku Veľkej Svinky dominujú horninové komplexy zubereckého súvrstvia, ktoré predstavujú najmä ; flyš s prevahou ílovcov a ílovcové polohy vo flyši a normálny flyš: ílovce, siltovce a pieskovce. Vo východnej časti katastra južne od toku Svinky opäť nastupuje normálny flyš (ílovce, siltovce a pieskovce) zubereckého súvrstvia.

Kvartérne sedimenty zastupujú v alúviu toku Svinka fluviálne sedimenty: litofaciálne nečlenené nívne hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov, na mierne zvlnených svahoch Šarišskej vrchoviny západne od zastavaného územia obce Chmiňany aj deluviálne sedimenty vcelku: litofaciálne nerozlíšené svahoviny a sutiny.

Z hľadiska **inžinierskogeologickej rajonizácie** prevažuje v katastri obce Chmiňany rajón pieskovcovo-zlepcových hornín, alúvium toku Svinka patrí do rajónu údolných riečnych náplavov, menej exponované svahy predstavujú rajón deluviálnych sedimentov.

Z hľadiska **základných typov erózne-denudačného reliéfu** v katastri obce Chmiňany má najväčšie zastúpenie planačno - rázsochový reliéf a severná časť katastra zasahuje do reliéfu kotlinových pahorkatín v údolí toku Veľká Svinka.

Z hľadiska **morfologicko-morfometrických typov reliéfu** v severovýchodnej časti katastra je mapovaný vrchovinový reliéf (stredne členitá vrchovina), alúvium toku Svinky v najvýchodnejšej časti katastra je vyčlenené ako nerozčlenená rovina.

Z hľadiska **klimatického členenia** zaraďujeme (zdroj: Atlas krajiny SR, 2002) strednú a západnú časť riešeného územia katastra obce Chmiňany do klimatickej oblasti M6 - mierne teplej, do klimatického okrsku mierne teplého, vlhkého, vrchovinového. Východná časť katastra (alúvium toku Svinka) už spadá do klimatickej oblasti M3 - mierne teplej, do klimatického okrsku mierne teplého, mierne vlhkého, pahorkatinového až vrchovinového.

V pôdnom kryte prevládajú v alúviu toku Svinka a jeho väčších prítokov z **pôdnych typov** fluvizeme kultizemné karbonátové, sprievodné fluvizeme glejové karbonátové a fluvizeme karbonátové ľahké; z karbonátových aluviálnych sedimentov. Na zvlhnom reliéfe Šarišskej vrchoviny sa vytvorili kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, sprievodné kambizeme pseudoglejové; zo zvetralín pieskocovo-ílovcových hornín (flyš).

Podľa **fytogeograficko-vegetačného členenia** spadá celé riešené územie do dubovej zóny, horskej podzóny, do flyšovej oblasti, do okresu Šarišská vrchovina.

Z hľadiska zastúpenia **potenciálnej prirodzenej vegetácie** v oblasti alúvia vodného toku Veľká Svinka a jej prítokov (Križovianka a Jakubovianka) sú mapované **jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov** spoločenstiev Alnetum glutinosae, Aegopodio-Alnetum glutinosae, Salicion triandrae p. p., Salicion eleagni (zastúpených prevažne druhmi Alnus glutinosa, Alnus incana, Fraxinus excelsior, Salix fragilis, Prunus padus, Carpinus betulus, Aegopodium podagraria, Matteuccia struthiopteris). Malé plošné zastúpenie na južne orientovaných svahoch okolo toku Veľkej Sviniky majú západne od obce Chmiňany **dubové a cerovo-dubové lesy spoločenstva** Quercetum petraeae - cerris (s prevažným zastúpením druhov: Quercus cerris, Quercus petraea, Quercus dalechampii, Quercus pedunculiflora, Carex Montana). Najväčšie plošné zastúpenie v katastri Chmiňany majú **karpatské dubovo-hrabové lesy** spoločenstiev Carici pilosae-Carpinetum, syn. Querco-Carpinetum medioeuropaeum (s hlavným druhovým zastúpením Quercus petraea, Carpinus betulus, Tilia cordata, Acer campestre, Carex pilosa, Dentaria bulbifera, Tithymalus amygdaloides).

Vodný tok Veľká Svinka (od sútoku s Malou Svinkou v obci Kojatice ako vodný tok Svinka) odvodňuje prevažnú časť Šarišskej vrchoviny a odvádza povrchové vody cez jej prítoky Jakubovianka a Križovianka z celého katastra Chmiňany. Vybrané charakteristiky vodného toku Svinka v širšom okolí obce Chmiňany uvádzajú tabuľky uvedené nižšie (zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, MŽP SR, SHMÚ, máj 2002):

Tab.: Bilančné charakteristiky povodia toku Svinka

Tok - profil	Druh profilu	Plocha povodia A	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok koef. φ	Špecifický odtok q_a	Priemerný prietok Q_a
		km ²	Mm	mm	mm		l.s ⁻¹ km ²	m ³ .s ⁻¹
Svinka - Rokycany	K	283,72	711	177	534	0,25	5,60	1,58
Svinka - Bzenov	V	293,50	712	174	538	0,24	5,52	1,62

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Hornádu, 2002

Tab.: Dlhodobé priemerné mesačné a ročné prietoky neovplyvnené v m³.s⁻¹ vodného toku Svinka v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok - stanica	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Rok
Svinka - Rokycany	1,324	1,194	1,043	1,193	2,377	2,501	1,952	1,817	1,746	1,493	1,100	1,216	1,590
Svinka - Bzenov	1,349	1,217	1,063	1,215	2,422	2,548	1,989	1,860	1,779	1,521	1,121	1,239	1,620

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Hornádu, 2002

Tab.: N – ročné maximálne prietoky v m³.s⁻¹ toku Svinka v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok – profil	Plocha povodia km ²	1	2	5	10	20	50	100
Svinka - Bzenov	293,50	20	32	65	90	115	151	180

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Hornádu, 2002

Z hľadiska súčasnej **krajinnej štruktúry** a využívania územia výrazným špecifikom katastrálneho územia obce Chmiňany je relatívne vysoký podiel krajinných prvkov s výraznou ekostabilizačnou hodnotou. Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia najvýznamnejšie lesné pozemky zaberajú viac ako tretinu plochy katastrálneho územia obce (35,11 %) a trvalé trávne porasty takmer tretinu takto vymedzeného územia (24,03 %), čo spolu predstavuje cca 59 % plochy tohto územia. Nie príliš vysoké plošné zastúpenie má orná pôda zaberajúca viac ako 23 % plochy. Pozitívom z hľadiska stupňa antropickej záťaže na prírodné prostredie je nie príliš vysoké zastúpenie zastavaných plôch zaberajúcich iba 3,17 %, naopak vysoké je zastúpenie ostatných plôch (11,10 %). Zastúpenie ostatných krajinných prvkov (záhrady, ovocné sady, vodné plochy) je plošne iba málo významné.

Tab.: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v obci Chmiňany v roku 2014

Druh pozemku / výmera	Celková výmera	Orná pôda	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Lesy	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy
ha	752,58	176,79	10,16	2,57	180,84	264,26	10,31	23,86	83,79
%	100	23,49	1,35	0,34	24,03	35,11	1,37	3,17	11,10

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prírodné dedičstvo a kultúrne pamiatky

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí na celom katastrálnom území obce Chmiňany **I. stupeň ochrany prírody a krajiny**, pričom sa priamo na jeho katastrálnom území **nenachádzajú** vyhlásené osobitne chránené územia maloplošné ani veľkoplošné národného významu, na území riešeného katastra sa nenachádzajú ani chránené vtáčie územia a územia európskeho významu európskej sústavy chránených území (NATURA 2000).

V katastri obce Chmiňany **nie je evidovaná** v rámci databázy ŠOP SR žiadna národne, regionálne alebo lokálne významná mokraď.

Predmetom záujmu ochrany prírody sú iba **lesné biotopy európskeho a národného významu** – juhovýchodne, južne a západne od zastavaného územia:

- lesný biotop európskeho významu **Ls 5.2** kyslomilné bukové lesy (9110) a **Ls 5.1** bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9163);
- lesný biotop národného významu **Ls 2.1** dubovo-hrabové lesy karpatské.

V obci Chmiňany sú Pamiatkovým úradom SR evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) nasledovné pamiatkové objekty (PO):

Tab.: Zoznam pamiatkových objektov evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v obci Chmiňany

č. ÚZPF	Adresa	Číslo orientačné	Názov NKP	Zaužívaný názov PO	Stavebno-technický stav	Vlastnícka forma	Vznik
299	Chmiňany	130	KOSTOL	kostol sv. Michala	dobry	Vlastníctvo cirkvi a cirk. organizácií	14.st.

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, 2015

Na základe dosiaľ evidovaných archeologických lokalít určil Krajský pamiatkový úrad Prešov v katastri obce územia s predpokladanými **archeologickými nálezmi**:

- historické jadro obce (územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku - 1. písomná zmienka o obci je z r. 1332);
- poloha Hradisko (predpokladaná stredoveká hláska, výšinné sídlisko z mladšej doby kamennej - bukovo-horská kultúra).

V katastrálnom území obce Chmiňany **nie sú** Štátnou banskou správou – Obvodným banským úradom v Košiciach **evidované chránené ložiskové územia (CHLÚ), ani dobývacie priestory (DP) nerastných surovín.**

Rizikové faktory

Západná časť katastrálneho územia obce Chmiňany (západne od vodného toku Krížovianka) patrí do **kategórie stredného radónového rizika** podľa objemovej aktivity ^{222}Rn v pôdnom vzduchu (zdroj: Atlas krajiny SR, 2002). Zvyšok katastra (jeho východná polovica) má mapovanú **kategóriu nízkeho radónového rizika.**

Záujmové katastrálne územie Chmiňany leží v oblasti Šarišskej vrchoviny, kde sú lokálne evidované **svahové deformácie i potenciálne zosuvné územia.** Evidované svahové deformácie (podľa webovej lokality <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>) sa sústreďujú jednak na svahoch dolín okolo vodných tokov, vrátane bližšieho okolia vodného toku Veľká Svinka. Priamo v území katastra Chmiňany je mapované jeden zosuv južne od zastavaného územia obce, v lokalite severne pod kótou Hradisko (484,3 m n. m.) na pravom svahu potoka Krížovianka. Zosuvy sa často sústreďujú aj do pramenných oblasti vodných tokov (zdroj: Mapa stability svahov, list 37-22 Prešov, IN GEO – ighp, s.r.o., Žilina, stav k: január 2006).

K rizikovým faktorom je potrebné v súčasnosti (s výhľadom do budúcnosti) zaradiť aj **klimatickú zmenu.** Podľa klimatológov častejšie ako doteraz budeme mať dlhšie obdobia s nízkymi úhrnmi zrážok a krátke obdobia s lejakmi. To znamená, že sa tu často vyskytnú súvislé obdobia sucha, na ktoré sa budeme musieť adaptovať vhodnými opatreniami a súčasne je potrebné počítať s krátkodobými obdobiami s potenciálnym vznikom povodní z privalových dažďov na malých vodných tokoch.

Návrh **Územného plánu obce Chmiňany** (2011) v znení Zmien a doplnkov č. 1/2014 konštatuje, že hlavné vodné toky pretekajúce katastrom - Svinka a Krížovianka - sú neupravené, resp. upravené iba v niektorých úsekoch (Svinka okolo mostu cesty III/018190 – dnes cesty III/3423). Na ochranu riešeného územia pred povrchovými dažďovými vodami navrhuje územný plán obce (ÚPN-O) riešiť úpravy toku Svinky a Krížovianky v zastavanom území obce na prietok 100-ročnej vody Q_{100} . Na začiatku úprav tokov je potrebné vybudovať prehrádzky na zachytenie splavenín. Úprava toku Krížovianky pri novej rímskej osade má byť previazaná s návrhom DÚR Diaľnica D1 Fričovce – Svinia, Sanácia zosuvu Chmiňany I. a II. etapa. Prípadnú výstavbu v blízkosti Svinky a Krížovianky v zmysle návrhu ÚPN-O je možné pripustiť iba za podmienky zabezpečenia primeranej protipovodňovej ochrany pred prietokom Q_{100} . Nad kompaktnou zástavbou na svahu bude potrebné vybudovať záchytné priekopy. Úpravu tokov a záchytných priekop je potrebné zrealizovať čo najjednoduchšie - polovegetačne. Navrhovaná sieť rybníkov medzi Svinkou a hospodárskym dvorom má okrem funkcie hospodárskej a rekreačnej plniť aj funkciu protipovodňovú.

Demografické ukazovatele obce Chmiňany

K 31. 12. 2014 bolo Štatistickým úradom SR v obci Chmiňany evidovaných celkovo 927 obyvateľov.

Populačný vývoj v rokoch 2001 - 2014 v obci Chmiňany možno charakterizovať trvalým, spočiatku veľmi miernym, v rokoch 2007 až 2014 už výrazným rastom počtu obyvateľov.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov a hustoty obyvateľstva v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov spolu	769	757	767	783	783	784	804	819	838	851	874	892	908	927
Hustota obyvateľstva	102,1	100,5	101,9	104,0	104,0	104,1	106,8	108,8	111,3	113,3	116,1	118,5	120,6	123,2

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pohlavnú štruktúru v rokoch 2001 - 2014 v obci Chmiňany možno charakterizovať predovšetkým rastom hodnôt početného zastúpenia, relatívne stabilnými hodnotami percentuálneho podielu mužov i žien i stále pretrvávajúcou veľmi miernou dominanciou žien na celkovom počte obyvateľov obce.

Tab.: Vývoj pohlavnej štruktúry obyvateľstva v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	769	757	767	783	783	784	804	819	838	851	874	892	908	927
Muži	375	371	373	379	375	379	388	400	410	424	429	443	451	462
%	48,8	49,0	48,6	48,4	47,9	48,3	48,3	48,8	48,9	49,8	49,1	49,7	49,7	49,8
Ženy	394	386	394	404	408	405	416	419	428	427	445	449	457	465
%	51,2	51,0	51,4	51,6	52,1	51,7	51,7	51,2	51,1	50,2	50,9	50,3	50,3	50,2

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z výsledkov porovnania **vekovej štruktúry obyvateľstva** k 31.12.2014 vyplýva, že podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 0 – 14** bol v obci Chmiňany veľmi výrazne nad úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Prešov, v rámci Prešovského kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 15 – 64** bol v obci Chmiňany výrazne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Prešov, v rámci Prešovského kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine nad 65 rokov** bol v obci Chmiňany veľmi výrazne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Prešov, v rámci Prešovského kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov v základných vekových kategóriách v obci Chmiňany k 31.12.2014

Veková kategória		0 – 14	15 - 64	65+
Obec Chmiňany	Počet	309	544	74
	%	33,33	58,68	7,98
Okres Prešov	Počet	29 911	120 058	21 809
	%	17,41	69,89	12,70

Prešovský kraj	%	17,96	69,92	12,12
SR	%	15,3	70,9	13,7

Zdroj: Štatistický úrad SR

Veková štruktúra vo vybraných vekových kategóriách možno charakterizovať:

- nízkym početným zastúpením (51 osôb) i percentuálnym podielom (5,6 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, preddôchodkových a čiastočne dôchodkových vekových kategórií 55 – 59 a 60 – 64 rokov, čo nepredstavuje riziko významného zníženia kúpnej sily obyvateľstva v nasledujúcich rokoch,
- veľmi početným zastúpením (111 osôb) i percentuálnym podielom (11,9 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, predškolských vekových kategórií, čo bude vytvárať dodatočný tlak na zvyšovanie kapacity školských zariadení na území obce Chmiňanska Nová Ves,
- vysokým početným zastúpením (97 osôb) i percentuálnym podielom (10,5 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, stredoškolských vekových kategórií s možnosťou pokračovania štúdia na vysokých školách resp. nástupom do zamestnania.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov vo vybraných vekových kategóriách v obci Chmiňany v roku 2014

Veková kategória	0 - 2	3 - 5	6 - 14	15 - 19	20 - 54	55 - 59	60 - 64	65+
Počet obyvateľov	56	55	198	97	396	19	32	74
%	6,0	5,9	21,4	10,5	42,9	2,1	3,5	8,0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Početné zastúpenie vekovej skupiny 0 – 4 roky v rokoch 2001 - 2014 v obci Chmiňany možno charakterizovať predovšetkým pomerne stabilizovanou situáciou.

Tab.: Vývoj početného zastúpenia vekovej skupiny 0 – 4 rokov v obci Chmiňany

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	101	100	96	109	111	108	111	109	100	98	93	94	89	93

Zdroj: Štatistický úrad SR

So stavom a vývojom vekovej štruktúry obyvateľstva bezprostredne súvisia hodnoty priemerného veku, indexu starnutia a indexu ekonomického zaťaženia. Pri porovnaní hodnôt vybraných ukazovateľov veku sa prejavujú nevýrazné (v priemernom veku a v mediánovom veku) resp. veľmi výrazné rozdiely dosiahnutých hodnôt v prípade mužov a žien (v indexe starnutia).

Tab.: Vybrané ukazovatele veku v obci Chmiňany v roku 2014

Skupiny	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Muži	28,74	23,50	23,31	77,01
Ženy	29,54	23,90	24,66	64,31
Obyvateľstvo spolu	29,14	23,60	23,95	70,40

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva - Úroveň dosiahnutého vzdelania je mimoriadne dôležitou podmienkou pri uplatnení na trhu práce, pričom vo všeobecnosti vyššia úroveň znamená podstatne vyššiu šancu na spoločenské uplatnenie. Výraznou realizačnou nevýhodou samotnej obce Chmiňany je veľmi nízky podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, úplným stredným odborným vzdelaním i úplným stredným učňovským vzdelaním (s maturitou).

Tab.: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Chmiňany k 26.5.2011

	Spolu	Spolu (%)
Základné	309	35,64
Učňovské (bez maturity)	65	7,48
Stredné odborné (bez maturity)	44	5,07
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	13	1,50
Úplné stredné odborné (s maturitou)	67	7,73
Úplné stredné všeobecné	6	0,69
Vyššie odborné	6	0,69
Vysokoškolské spolu	26	3,00
- vysokoškolské bakalárske	7	0,81
- vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	19	2,19
- doktorandské	0	0
Ostatní bez udania školského vzdelania	18	2,08
Ostatní bez školského vzdelania	313	36,10
Počet obyvateľov spolu	867	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V národnostnej štruktúre obce Chmiňany veľmi výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti, obyvatelia českej národnosti národnosť majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezistenou národnosťou.

Tab.: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Chmiňany k 26.5.2011

Národnosť	Počet	%
slovenská	783	90,31
maďarská	0	0
rómska	0	0
rusínska	0	0
ukrajinská	0	0
česká	1	0,12
nemecká	0	0
poľská	0	0
chorvátska	0	0
srbská	0	0
ruská	0	0
židovská	0	0
moravská	0	0
bulharská	0	0
ostatná	0	0
nezistená	83	9,57

Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka používaného v domácnosti v obci Chmiňany kopíruje národnostnú štruktúru obyvateľstva, s výnimkou výrazne vyššieho početného zastúpenia obyvateľov s rómskym materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov rómskej národnosti (110:0) a naopak nižšieho početného zastúpenia obyvateľov so slovenským materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov tejto národnosti (673:783). Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným materinským jazykom.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka v obci Chmiňany k 26.5.2011

Materinský jazyk	Počet	%
slovenský	673	77,62
maďarský	0	0
rómsky	110	12,69
rusínsky	0	0
ukrajinský	0	0
český	1	0,12
nemecký	0	0
poľský	0	0
chorvátsky	0	0
jidiš	0	0
bulharský	0	0
ostatný	0	0
nezistený	83	9,57

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V **štruktúre obyvateľstva podľa náboženského vyznania** v obci Chmiňany veľmi výrazne dominujú veriaci Rímskokatolíckej cirkvi, veriaci ostatných náboženských vyznaní, s výnimkou veriacich Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným náboženským vyznaním.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci Chmiňany k 26.5.2011

Náboženské vyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	705	81,31
Gréckokatolícka cirkev	7	0,81
Pravoslávna cirkev	1	0,12
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	55	6,34
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,12
Náboženská spoločnosť Svedkovia Jehovovi	0	0
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,12
Kresťanské zbory	0	0
Apoštolská cirkev	0	0

Bratská jednota baptistov	0	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	2	0,23
Cirkev bratská	0	0
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0	0
Starokatolícka cirkev	0	0
Cirkev československá husitská	0	0
Novoapoštolská cirkev	0	0
Bahájske spoločenstvo	0	0
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0	0
Iné	0	0
Bez vyznania	6	0,70
Nezistené	89	10,27

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Pohyb obyvateľstva v rokoch 2001 - 2014 v obci Chmiňany možno charakterizovať predovšetkým ako spočiatku len veľmi mierny, potom už výrazný rast, pri ktorom obec dlhodobo získava svojich obyvateľov. Prirodzený prírastok mierne kolíše ale v žiadnom zo sledovaných rokov nepresiahol maximálnu kladnú hodnotu cez 25 obyvateľov a minimálnu kladnú hodnotu 11 obyvateľov. Rovnako je situácia charakterizovaná dlhodobo pretrvávajúcimi kolísajúcimi, kladnými i zápornými, hodnotami migračného prírastku, čo ale hodnotu celkového prírastku udržiava, s výnimkou roku 2005, iba vo väčších či menších kladných číslach. Za posledných 14 rokov tak dosiahla obec Chmiňany prirodzený prírastok 206 obyvateľov, migračné saldo 2 obyvateľov a celkovo tak získala 208 obyvateľov, čo poukazuje na priaznivý demografický trend a nepredstavuje, pri svojom pokračovaní a za predpokladu nie príliš vysokého kontinuálneho nárastu počtu obyvateľov, nebezpečenstvo pre ďalší ekonomický a sociálny rozvoj obce.

Tab.: Pohyb obyvateľstva v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	23	21	21	25	25	20	23	18	21	20	18	22	11	23
Zomrelí	4	8	4	5	13	10	2	5	6	7	7	4	0	9
Prirodzený prírastok	19	13	17	20	12	10	21	13	14	13	11	18	11	14
Hrubá miera prirodzeného prírastku (‰)	25,78	16,06	22,25	25,51	15,27	12,69	26,38	16,07	16,99	16,07	12,67	18,12	12,22	15,26
Priťahovaní	21	7	5	7	9	7	8	10	11	14	5	5	8	12
Vystáňovaní	8	5	12	11	21	16	9	8	6	14	4	3	3	7
Migračné saldo	13	2	-7	-4	-12	-9	-1	2	5	0	1	2	5	5
Celkový prírastok	32	15	10	16	0	1	20	15	19	13	12	20	16	19
Hrubá miera celkového prírastku (‰)	43,42	18,74	13,09	20,41	0	1,27	25,13	18,54	23,06	15,28	13,82	20,39	17,78	20,71

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sobášnosť a rozvodovosť v rokoch 2001 - 2014 v obci Chmiňany možno charakterizovať stabilizovanými hodnotami v rámci dlhodobého trendu. Priaznivou skutočnosťou je trvale vyšší počet

sobášov ako rozvodov. Za posledných 14 rokov sa tak v obci Chmiňany uskutočnilo 90 sobášov a iba 4 rozvody. Priemerný index rozvodovosti je za celé toto obdobie 4,44 %.

Tab.: Sobášnosť a rozvodovosť v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sobáše	6	8	4	13	3	10	10	4	8	2	6	7	6	3
Rozvody	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Index rozvodovosti (%)	0	12,5	0	7,69	33,3	0	0	0	0	0	16,67	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Základná sieťová infraštruktúra obce Chmiňany

Cestné komunikácie

Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, prechádzajúcou katastrálnym územím obce Chmiňany v západo - východnom smere, je trasa **diaľnice D1**. Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, prechádzajúcou zastavaným územím obce Chmiňany v západo - východnom smere, je trasa cesty III/3423 (pôvodná cesta III/018090) Chminianska Nová Ves (križovatka cesta I/18) – Chmiňany – Križovany – Hrabkov – Ovčie – Víťaz (križovatka cesta III/3420, pôvodná cesta III/018186), na ktorú sa napájajú cesty III/3425 (pôvodná cesta III/018192) Chmiňany (križovatka cesta III/3423, pôvodná cesta III/018190) – Chminianske Jakubovany a III/3424 (pôvodná cesta III/018192) Chmiňany (križovatka cesta III/3423, pôvodná cesta III/018190) – Ondrašovce.

Sieť miestnych komunikácií má na viacerých úsekoch havarijný stav povrchov komunikácií, predovšetkým v úsekoch hlavnej cesty, ciest v rómskej osade a prístupovej komunikácie na hospodársky dvor. Sú to predovšetkým úseky s prechádzajúcim ťažkými stavebnými mechanizmami zabezpečujúcimi výstavbu úseku diaľnice D1.

Chodníky pre peších, pozdĺž jednej stany cestnej komunikácie, sú vybudované iba v úseku priefahu cesty III/3423 prechádzajúcom obcou.

Parkovacie miesta sú vytvorené iba pred administratívnou budovou Hospodárskeho dvora, pred obecným úradom a pred obchodom s pohostinstvom a kultúrnym strediskom. U posledne menovaných však ide o bodovú dopravnú závalu, pretože sú vytvorené priamo na ceste III/3423, ktorej súčasné funkčné postavenie je na úrovni miestnej zbernej komunikácie. Odstavné státi chýbajú predovšetkým pred ďalšími zariadeniami občianskej vybavenosti (pred MŠ, pred cintorínom s navrhovaným domom smútku, pri futbalovom areáli), inde nie sú horizontálne vyznačené (pred vstupom na hospodársky dvor).

Železnice

Obec Chmiňany, vrátane juhovýchodnej časti okresu Prešov, **nie je napojená na systém celoštátnej železničnej dopravy**. Najbližšia trasa elektrifikovanej jednokoľajnej železničnej trate medzinárodného významu **č. 188 Kysak – Plaveč – Muszyna (PKP)**, tvoriaca medzinárodný tranzitný koridor IX podľa medzinárodných dohôd AGTC, prechádza katastrálnym územím v nevelkej vzdialenosti sa nachádzajúceho mesta Prešov.

Najbližšia železničná stanica je situovaná v južnej časti mesta Prešov.

Zásobovanie vodou

Obec Chmiňany **nemá vybudovaný verejný vodovod.**

Tab.: Vývoj spotreby pitnej vody v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spotreba pitnej vody spolu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spotreba pitnej vody pre domácnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec Chmiňany má **vybudovanú verejnú splaškovú kanalizáciu** napojenú na kanalizačnú sieť obce Chminianska Nová Ves plošne pokrývajúcu cca 98 % obce, s vyústením do ČOV kapacity 3500 EO, situovanej pod touto obcou pri recipiente Svinka. Kapacita ČOV vyhovuje aj pre návrhové obdobie (pôvodne bola dimenzovaná aj pre obec Chminianske Jakubovany; schválený ÚPN-O Chminianske Jakubovany však uvažuje s výstavbou vlastnej ČOV). Kanalizácia je gravitačná, iba 22 nových nízkoštandardných bytov na pravom brehu Križovianky je k zberaču (k stoke A) pripojená výtlačkom. Na verejnú kanalizáciu a ČOV je napojených cca 410 obyvateľov obce. Vlastníkom verejnej kanalizácie a ČOV je obec Chmiňany, ich prevádzkovateľom je firma Ekoservis, s. r. o., Prešov. Nové vetvy v novo navrhovaných lokalitách zástavby budú napojené na existujúce trasy verejnej splaškovej kanalizácie. Potrubie s gravitačným odvedením splaškov bude mať dimenziu DN 300. Hospodársky dvor je odkanalizovaný do samostatnej žumpy; takéto riešenie sa predpokladá aj do budúcnosti. S vlastným čistením odpadových vôd sa uvažuje aj pri výrobni asfaltobetónu (v areáli obalovacej súpravy). Samostatné čistenie technologických odpadových vôd bude aj u el. stanice VVN/VN.

Tab.: Počet prípojok kanalizačnej siete v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet kanalizačných prípojok	87	88	88	88	89	9	90	90	90	98	98	99	104

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Chmiňany je zásobovaná elektrickou energiou z 3 trafostaníc pre maloodber (TS1 až TS3) a 2 trafostaníc pre veľkoodber (TS_{HD} a TS_{GSM}), napojených vzdušnými VN prípojkami z 22 kV vedenia č. 203. Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce elektrinu na svetlo a domáce spotrebiče, iba v malej miere aj na vykurovanie – obec je totiž plynofikovaná.

Riešeným územím v súčasnosti neprechádza žiadna trasa vzdušného elektrického vedenia VVN. V zmysle ÚPN VÚC – zmeny a doplnky 2009 má cez katastrálne územie Chmiňany viesť vzdušné elektrické vedenie VVN 2x110 kV prepájajúce elektrické stanice Krompachy a Lipany. Na území obce má byť vybudovaná elektrická stanica VVN/VN Šariš. Návrh ÚPN-O rešpektuje spomínaný zámer a juhozápadne od intravilánu vyčleňuje na tento účel disponibilnú plochu cca 1 ha.

Zásobovanie plynom

Obec Chmiňany je **plynofikovaná**. Zdrojom plynu je VTL prípojka VTL plynovodu DN 100, PN 4,0 MPa Veľký Šariš - Svinia, ktorá ústi do regulačnej stanice s kapacitou 1200 m³/h pri autocampingu Chminianska Nová Ves. Odtiaľ je vybudovaný STL plynovod D110 mm do obce Chminianska Nová Ves, s odbočkou D90 mm do obce Chmiňany. Pokračovanie trasy do Chminianskych Jakubovian - projekčne pripravené (VKP – ing. J. Schlosser, 1999), však nie je zrealizované (podľa vyjadrenia SPP

táto investícia nie je momentálne efektívna). Rozvody v obci sú stredotlaké, s profilmi z PE SDR11, D90 a D 50mm. Plynové potrubia sú nové (zrealizované po r.1997, kedy bol spracovaný projekt stavby ing. J. Schlosserom), s kapacitnou rezervou aj pre ďalší rozvoj obce v budúcom období.

Zásobovanie teplom

V obci Chmiňany sa uplatňuje **individuálne vykurovanie z lokálnych domových kotolní**.

IT infraštruktúra

Telefón

Chmiňany z hľadiska telefónneho rozvodu patria do primárnej oblasti Prešov; automatická telefónna ústredňa (ATÚ) sa nachádza v Chminianskej Novej Vsi. Jednotliví účastníci v obci sú v súčasnosti napojení telekomunikačnými prípojkami z nových káblových rozvodov realizovaných r.1998 po účastníckej rozvádzači; z nich sú potom vedené vzdušné prípojky k jednotlivým účastníkom. Stupeň telefonizácie je nízky (10-20%).

Diaľkový kábel riešeným územím neprechádza.

Miestny rozhlas

Miestny rozhlas (MR) je ovládaný z rozhlasovej ústredne situovanej v budove obecného úradu. Odtiaľ je vyvedený vzdušný rozvod - sčasti na samostatných oceľových podperách (na ktorých sú osadené reproduktory), sčasti na podperách el. vedenia NN.

V nasledujúcom období sa navrhuje riešiť MR bezdrôtovým systémom, reproduktory osadiť na stĺpoch vzdušnej el. siete NN, resp. verejného osvetlenia. MR sa navrhuje zaviesť vo všetkých nových lokalitách IBV.

Televízny signál

Príjem televízneho signálu (TVS) je zabezpečený pomocou televíznych antén osadených na strechách domov; kvalita TVS je uspokojivá.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Z hľadiska ekonomickej aktivity v obci Chmiňany je možné konštatovať prakticky nižšie hodnoty podielu ekonomicky aktívnych oproti podielu neaktívnych osôb na celkovom počte obyvateľov. Negatívnou skutočnosťou je menej ako tretinový podiel pracujúceho obyvateľstva ku dňu Sčítania obyvateľov, domov a bytov 26.5.2011.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Chmiňany k 26.5.2011

	Počet	%
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	867	100
Pracujúci (okrem dôchodcov)	138	15,92
Pracujúci dôchodcovia	5	0,58
Osoby na materskej dovolenke	3	0,35
Osoby na rodičovskej dovolenke	23	2,65
Nezamestnaní	127	14,65
Študenti stredných škôl	27	3,11
Študenti vysokých škôl	10	1,15
Osoby v domácnosti	81	9,34

Dôchodcovia	100	11,53
Príjemcovia kapitálových príjmov	1	0,12
Deti do 16 rokov (narodení po 20.5.1995)	329	37,95
Iná	6	0,69
Nezistená	17	1,96
Z toho ekonomicky aktívni	273	31,49

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Ekonomická štruktúra

V ekonomickej štruktúre obyvateľstva obce dominuje početné zastúpenie živnostníkov pred právnickými osobami, pričom od roku 2011 možno pozorovať veľmi mierny pokles počtu živnostníkov a naopak veľmi mierny nárast počtu právnických osôb. Početné zastúpenie slobodných povolání zostáva prakticky bez výrazných zmien, údaje o samostatne hospodáriacich roľníkoch neboli k dispozícii.

Tab.: Ekonomická štruktúra obyvateľstva v obci Chmiňany

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	16	16	17	17	16	19	17	18	16	15	14
Slobodné povolania	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samostatne hospodáriaci roľníci											
Právnické osoby spolu	5	5	5	5	5	5	5	6	7	7	8

Zdroj: Štatistický úrad SR

V štruktúre právnických osôb podľa ziskovosti možno pozorovať nárast počtu ziskových a stabilný stav počtu neziskových právnických osôb.

Tab.: Štruktúra právnických osôb podľa ziskovosti v obci Chmiňany

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	4
Právnické osoby neziskové	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zamestnanosť

Najvýznamnejšími zamestnávateľmi v obci Chmiňany sú Karpatovka s. r. o, Chminianska Nová Ves 106, MILK-AGRO s. r. o Čapajevova 34, Prešov, MiDopStav, s.ro Chmiňany 88 , COOP Jednota SD, Konštantínova 3, Prešov,(vid'. Formulár A4).

Významným poskytovateľom pracovných príležitostí je i samotná obec Chmiňany (Materská škola).

K najväčším zamestnávateľom v okresnom meste Prešov patria spoločnosti KOMFOS Prešov, s.r.o., KARMEN - veľkoobchod potravín s.r.o. Prešov, SAD Prešov, a.s., Konfektion E - SK, s.r.o. Prešov, CEMM THOME SK, spol. s r.o. Prešov, MERKURY MARKET SLOVAKIA, s.r.o. Prešov, MILK-AGRO, spol. s

r.o., Prešov, Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o., Prešov. (viď. Formulár A4). Významným poskytovateľom pracovných príležitostí je aj samotné mesto Prešov (materské školy, základné školy a stredné a vysoké školy na území mesta, Mestský úrad a pod.), a rovnako i ďalšie subjekty verejnej správy (Okresný úrad, Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pobočky bánk a poisťovní a pod.).

V samotnej obci Chmiňany sa nachádza iba málo pracovných príležitostí, čoho následkom je veľmi vysoká odchádzka do zamestnania mimo miesto trvalého bydliska prakticky vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Obyvateľstvo obce Chmiňany odchádza za prácou do okresného mesta Prešov (67,0 %), do ostatných obcí v okrese Prešov (17,0 %), do zahraničia (9,6 %) a do ostatných obcí mimo okres Prešov (6,4 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne odchádzajúce do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce odchádzky a obce dochádzky

Obec odchádzky / obec dochádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohospodárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školstvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC CHMIŇANY									
Prešov	63	0	25	2	1	19	7	9	58
Ostatné obce v okrese	16	1	1	1	2	3	6	2	14
Ochádzajúci v rámci okresu spolu	79	1	26	3	3	22	13	11	72
Ostatné obce mimo okres	6	0	1	2	0	0	2	1	2
Ochádzajúci do iných okresov spolu	6	0	1	2	0	0	2	1	2
Ochádzajúci do zahraničia	9	0	1	2	0	1	1	4	1
Úhrn odchádzajúcich za obec	94	1	28	7	3	23	16	16	75

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V odchádzke do zamestnania z obce Chmiňany dominujú muži s mierne nadpolovičným podielom na celkovom počte.

Tab.: Odchádzka do zamestnania z obce Chmiňany

	Muži	Ženy	Spolu
Počet	51	43	94
%	54,26	45,74	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Dochádzka za prácou do obce Chmiňany je z hľadiska početnosti málo významná, pričom v jej štruktúre sú zastúpení dochádzajúci z ostatných obcí okresu Prešov (61,3 %), zo susednej obce Chmiňanske Jakubovany (32,3 %), a z ostatných obcí mimo okres Prešov (6,4 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce dochádzky a obce odchádzky

Obec dochádzky / obec odchádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohospodárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školstvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC CHMIŇANY									
Chminianske Jakubovany	10	9	1	0	0	0	0	0	7
Ostatné obce v okrese	19	10	3	0	1	1	3	1	15
Dochádzajúci v rámci okresu spolu	29	19	4	0	1	1	3	1	22
Ostatné obce mimo okres	2	1	0	0	0	0	0	1	0
Dochádzajúci z iných okresov spolu	2	1	0	0	0	0	0	1	0
Úhrn dochádzajúcich za obec	31	20	4	0	1	1	3	2	22

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Nezamestnanosť

Obec Chmiňany i samotný okres Prešov patria medzi regióny s najvyššou mierou nezamestnanosti v rámci Slovenskej republiky. Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2001 – 2014 mal veľmi kolísavý trend.

Tab.: Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov	141	156	159	142	128	120	125	102	123	155	151	167	153	168

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec Chmiňany, okrem Materskej školy, nie je zriaďovateľom žiadnych obecných organizácií.

Najvýznamnejším subjektom pôsobiacim v poľnohospodárstve je Karpátovka, spol. s r. o. zaoberajúca sa intenzívnym chovom dojníc (kvôli zabezpečeniu pravidelných kŕmnych dávok) a doplnkovým chovom hovädzieho dobytku, pričom stádo tvoria hodnotné jedince vyšľachteného slovenského strakatého dobytku vyznačujúceho sa vysokou úžitkovosťou. V areáli hospodárskeho dvora sa nachádza zakonzervovaná, toho času kvôli nízkej rentabilite, nevyužívaná prevádzka určená na rozrábku mäsa. Viaceré objekty a maštale situované v areáli, vrátane okolitých plôch, vyžadujú nevyhnutné opravy a rekonštrukcie.

Lesné hospodárstvo – V obci sú Lesné spoločenstvo Urbariátu Chmiňany, hospodári na ploche o výmere Lesné spoločenstvá „Jakušov“, so sídlom v Chminianskej Novej Vsi č. 135.

Hospodári na ploche o výmere 71 ha lesných pozemkov. Ďalšie spoločenstvo je „Jedle“, so sídlom v Chminianskej Novej Vsi, hospodári na ploche o výmere 70 ha lesných pozemkov a Lesy SR š. p. Banská Bystrica, Odštepny závod Prešov, Lesná Správa Široké, obhospodaruje 2,70 ha lesných pozemkov.

Verejnoprospešné služby v obci Chmiňany

Sieť škôl v obci Chmiňany tvorí iba Materská škola s nevyhovujúcou kapacitou.

Najvýznamnejšími trendmi pri analýze školských zariadení v obci Chmiňany v rokoch 2001 – 2014 sú:

- ▶ v dlhodobom časovom období sa prakticky nemeniaci počet tried a a len málo sa meniaci počet detí v materskej škole,

Tab.: Školské zariadenia v obci Chmiňany a ich vybrané charakteristiky

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu - triedy	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	20	17	16	24	23	24	24	22	22	21	19	19	20	24
MŠ spolu - učitelia	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Špeciálna škola - žiaci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Špeciálna škola - učitelia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZŠ – triedy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZŠ - žiaci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZŠ- učitelia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Školské jedálne – miesta pri stoloch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z hľadiska dostupnosti **zdravotnej starostlivosti** v obci sa nenachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých, ambulancia praktického lekára pre deti a dorast ani stomatologická ambulancia, na druhej strane tieto sú pre občanov obce Chmiňany dostupné v susednej obci Chminianska Nová Ves.

V roku 2015 nebola v obci Chmiňany prevádzkovaná žiadna lekáreň, najbližšie dostupné lekáreň sa nachádzajú v susednej obci Chminianska Nová Ves a v okresnom meste Prešov.

Tab.: Zdravotnícke zariadenia v obci Chmiňany

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nemocnice - počet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transfuziologické a hematologické oddelenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lekárne a výdajne liekov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára špecialistu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanice Rýchlej zdravotníckej pomoci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

V obci Chmiňany sa nenachádza **žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti**.

V obci funguje **terénna sociálna práca**, ktorú zabezpečujú 1 terénny sociálny pracovník a 2 asistenti.

Obyvateľom obce Chmiňany nie sú na organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí k dispozícii **žiadne vyhovujúce priestory**, v starom kultúrnom dome sa nachádza nevyužívaná sála. Obec má spracovaný **projekt na Obecné spoločenské centrum**, v ktorom by sa mala nachádzať obecná sála, materská škola, klubovne a pod.

Medzi najvýznamnejšie **tradičné kultúrno – spoločenské podujatia** organizované v obci Chmiňany patria: Fašiangové posedenie dôchodcov, Športové hry spojené s kultúrnym vystúpením, Mikuláš pre deti, a Silvestrovský ohňostroj.

Obecný úrad pravidelne nevydáva žiadne **obecné noviny alebo podobne zamerané periodikum**.

Športové aktivity v obci sú koncentrované predovšetkým na miestne futbalové ihrisko a tenisové kurty. Na záhrade Materskej školy, ktorá sa už dlhší čas nevyužívala, sa nachádza malé ohradené a osvetlené ihrisko, ktoré v zimnom období slúži ako klzisko.

Obec zabezpečuje aj správu **cintorínov a hrobových miest**. Areál cintorína je priestorovo rozdelený na starú a novú časť, má vybudovaný Dom smútku, chodníky pre peších i funkčné oplotenie.

Bezpečnosť obyvateľov a ochrana majetku a osôb je zabezpečovaná prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru SR Chminianska Nová Ves. Obec má v prevádzke kamerový systém s celkovým počtom 16 kamier rozmiestnených po celej obci.

Nakladanie s odpadmi je v obci Chmiňany riešené prostredníctvom zmluvy s firmou ENVI-GEOS Nitra, ktorá vyváža komunálny odpad i separovaný odpad. Stálym problémom sú viaceré lokality čiernych skládok.

Elektronické služby obce Chmiňany nie sú v súčasnej dobe dostatočne rozvinuté. Celá ponuka je koncentrovaná na internetovú stránku obce – www.obec-chminany.sk – kde je možné nájsť základné informácie o obci a činnosti Obecného úradu. Internetová stránka je formálne podrobne členená, chýba však obsahové naplnenie jednotlivých položiek.

Rekreácia a cestovný ruch

Katastrálnym územím obce Chmiňany nie sú trasované **žiadne turisticky značené chodníky (TZCH)**.

Obec sa nenachádza na trase regionálnych cyklomagistrál navrhovaných v ÚPN VÚC. Miestny význam bude mať v ÚPN-O navrhovaný cyklistický chodník po korune hrádze V. Svinky, vedúci k uvažovaným rybníkom pod areálom hospodárskeho dvora.

Časť A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Všeobecné informácie

Obec Chmiňany je situovaná v juhozápadnej časti Prešovského kraja, katastrálne územie obce je umiestnené prevažne v údolí vodného toku Veľká Svinka, kataster obce má údolný, okrajové časti na juhu a juhozápade čiastočne až podhorský charakter.

Rozloha takto vymedzeného územia predstavuje v rámci okresu Prešov 0,80 % z celkovej plochy tohto okresu, kým počet obyvateľov iba 0,54 % z celkového počtu obyvateľov tohto okresu. Katastrálne územie obce Chmiňany má nie veľmi vysokú hustotu obyvateľstva, veľmi výrazne zaostávajúcu za dosiahnutými hodnotami okresného priemeru (183,92 obyv./km²), ale výrazne prevyšujúcu hodnoty krajského priemeru (91,4 obyv./km²) a mierne prevyšujúcu i hodnoty celoslovenského priemeru (110,6 obyv./km²).

Tab.: Územno – správne členenie

Územná jednotka	Rozloha katastrálneho územia v km ²	Počet obyvateľov k 31.12.2014	Hustota obyvateľstva na 1 km ²
Obec Chmiňany	7,53	927	123,11
Okres Prešov	934	171 778	183,92

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sídlnú štruktúru okresu Prešov dnes tvorí mesto Prešov, mesto Veľký Šariš a 89 obcí. Okres Prešov sa rozlohou 934 km² zaraďuje medzi veľké okresy Slovenska. Leží v prešovskom kraji, na západe, severe a východe hraničí so 6 okresmi prešovského kraja a na juhu s 3 okresmi košického kraja. Prešov je s približne 167–tisíc obyvateľmi najviac osídleným okresom na Slovensku.

Jednotlivé sídla sú situované prevažne v dolinách riek alebo väčších potokov stekajúcich z okolitých pohorí. Územie okresu Prešov leží v Šarišskej vrchovine, na západnej časti Slanských vrchov, v severnej časti Košickej kotliny, vo východnej časti Spišsko-šarišského medzihoria a na severnom okraji pohoria Čierna hora.

V okresnom meste Prešov majú svoje sídlo okrem orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy na okresnej a krajskej úrovni i pobočky viacerých verejnoprávnych a komerčných inštitúcií a organizácií poskytujúcich služby nielen obyvateľom mesta, ale i celého okresu: Hasičská stanica Prešov, obvodné oddelenie Policajného zboru Slovenskej republiky (pracoviská Okresného riaditeľstva PZ SR - občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské preukazy, evidencia vozidiel), Sociálna poisťovňa –pobočka Prešov (pre výkon nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, garančného poistenia, poistenia v nezamestnanosti, lekárskej posudkovej činnosti), pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka Zdravotnej poisťovne Dôvera, Daňový úrad Prešov, pobočka Slovenskej pošty s filiálkou Poštovej banky, pobočky ďalších komerčných bánk (napr. Slovenskej sporiteľne, ČSOB, OTP banky a ďalších), pobočka poisťovne Kooperativa. V okrese je zastúpený elektrotechnický, strojársky, drevospracujúci, odevný, polygrafický, stavebný a potravinársky priemysel. Nízka cena práce spojená s dobrou kvalitou umožňuje stavebným firmám realizovať stavby väčšieho rozsahu aj v zahraničí. V meste Veľký Šariš sa nachádza jeden z najväčších výrobcov piva na Slovensku, Pivovar Topvar (bývalý pivovar Šariš), a.s. Hospodárskym centrom okresu Prešov, ako aj Prešovského kraja, je mesto Prešov. Medzi najväčších zamestnávateľov v okrese patria

KOMFOS Prešov, s.r.o., KARMEN - veľkoobchod potravín s.r.o. Prešov, SAD Prešov, a.s., Konfekcion E - SK, s.r.o. Prešov, Pivovary Topvar, a.s. Veľký Šariš, CEMM THOME SK, spol. s r.o. Prešov, MERKURY MARKET SLOVAKIA, s.r.o. Prešov, MILK-AGRO, spol. s r.o., Prešov, Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o., Prešov.

Podľa webovej stránky Prešovského samosprávneho kraja (<http://www.pokraj.sk/sk/fakty/zakladne-informacie/okresy/presov/>) sakrálnou dominantou metropoly Šariša je Konkatedrála sv. Mikuláša postavená v 14. storočí v gotickom slohu. Prešov je významným cirkevným centrom. Je hlavným sídlom gréckokatolíckej arcidiecézy na Slovensku. Zároveň je sídlom Dištriktuálneho biskupského úradu pre východný dištrikt Evanjelickej cirkvi A. na Slovensku. Evanjelické kolégium z roku 1667 je architektonickým skvostom. Medzi vyhľadávané miesta v regióne patria ruiny Šarišského, Kapušianskeho a Zbojníckeho hradu. Archeologické nálezy z hradného kopca Šarišského hradu dokazujú osídlenie už v paleolite. Častým turistickým cieľom v okrese sú slávne Dubnícke opáľové bane v Slanských vrchoch. Svetoznáme slovenské opály sa ťažili najmä koncom 19. storočia. Okrem jedinečnosti samotného produktu ťažby, zaujme návštevníkov baní i viacero technických pamiatok. Ďalšou technickou zaujímavosťou okresu je Solivar pri Prešove - národná kultúrna pamiatka. Komplex zo 17. storočia patrí medzi najvýznamnejšie technické pamiatky na Slovensku. Drevený gréckokatolícky Chrám sv. Lukáša trojpriestorového východného typu sa nachádza v katastri obce Brežany. Je jediný svojho druhu v okrese. Bol postavený v roku 1727 a obnovili ho v druhej polovici 18. storočia.

Poloha obce Chmiňany voči susedným administratívnym celkom

Obec Chmiňany je situovaná v tesnom susedstve hlavných cestných dopravných koridorov (cesta značne obmedzuje záujem investorov pri umiestňovaní investícií. Disponibilné pracovné sily sú tak nútené vyhľadávať si pracovné príležitosti mimo obec a často cestujú za prácou nielen mimo okres Prešov, ale aj mimo Slovenska.

Prešovský samosprávny kraj (ďalej PSK), ktorého súčasťou je aj obec Chmiňany, zaznamenal začiatkom 21. storočia síce dynamický hospodársky rast, ktorý však nebol plošne vyvážený. Vzhľadom na pretrvávajúcu závislosť kraja od strojárkeho, potravinárskeho, drevospracujúceho a textilného priemyslu a na masívne zahraničné investície do automobilového priemyslu v niektorých krajoch SR však ekonomická váha kraja a dynamika rastu v porovnaní s ostatnými krajoimi Slovenska klesá. Aj vďaka týmto skutočnostiam, periférnej polohe Prešovského kraja vzhľadom k hospodárskym centráom krajín EÚ, nevyhovujúcemu cestnému prepojeniu kraja na hospodárske centrá Slovenska (meškajúca dostavba diaľnice D1 Bratislava – Prešov - Košice) a na slabú, často len deklarovanú podporu regionálneho rozvoja zo strany štátu, nepatrí k najvýkonnejším regióom v porovnaní so susednými krajoimi SR, ale aj prihraničnými regióomami susedných krajín. Rast kraja a podiel na tvorbe HDP je daný predovšetkým vývojom v oblasti priemyslu, ktorý následne determinuje úroveň produkcie v oblasti obchodu a služieb. Vybavenosť okresu Prešov sociálnou a technickou infraštruktúrou, najmä v jeho periférnych oblastiach, bola podpriemerná ešte pred samotnou transformáciou slovenskej ekonomiky. Po transformácii sa spolu s ostatnými okresmi východného a južného Slovenska ocitol okres Prešov na okraji strategických záujmov krajiny. Po reštrukturalizácii ťažkého priemyslu, konverzii zbrojárkeho priemyslu, útlme banskej činnosti a nerealizovanej transformácii poľnohospodárstva došlo k prehĺbovaniu regionálnych rozdielov a zaostávania a kraj zaujíma v niektorých ekonomických ukazovateľoch spodné priečky.

Úbytok pracovných miest v širšom regióne dokumentuje aj tabuľka o vývoji miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov na Slovensku v rokoch 2008 – 2012:

Tab.: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov v %

Kraj / Rok:	2008	2009	2010	2011	2012
Bratislavský kraj	2,27	4,36	4,63	5,41	5,72
Trnavský kraj	4,29	8,37	8,17	8,88	9,43

Trenčiansky kraj	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89
Nitriansky kraj	7,41	11,72	11,76	13,27	14,08
Žilinský kraj	6,20	10,89	10,86	11,91	12,79
Banskobystrický kraj	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81
Prešovský kraj	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66
Košický kraj	13,50	17,30	16,78	18,76	19,58

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ekonomickú výkonnosť jednotlivých regiónov Slovenska dokumentuje tabuľka hrubého domáceho produktu na obyvateľa v bežných cenách za kraje SR (v EUR) za roky 2004 - 2009:

Tab.: Hrubý domáci produkt na obyvateľa v bežných cenách za kraje SR (v EUR)

Názov / Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	8 391	9 154	10 203	11 387	12 381	11 609
Bratislavský kraj	18 958	22 270	23 784	26 918	28 542	28 443
Trnavský kraj	8 852	9 896	12 427	13 675	14 197	12 928
Trenčiansky kraj	7 771	8 081	9 537	10 503	11 220	10 265
Nitriansky kraj	7 416	8 126	8 756	9 509	10 495	9 928
Žilinský kraj	6 793	7 537	8 270	9 553	10 790	10 038
Banskobystrický kraj	6 910	6 565	7 537	8 450	9 330	8 425
Prešovský kraj	5 022	5 385	5 583	6 259	7 268	6 654
Košický kraj	7 392	7 721	8 599	9 362	10 194	9 022

Zdroj: Štatistický úrad SR

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla ku koncu septembra 2014 v Prešovskom kraji 17,48 %, v samotnom okrese Prešov 15,60 %, čo je približne na úrovni roka 2009, kedy sa začali výraznejšie prejavovať dopady svetovej finančnej a hospodárskej krízy.

Najväčšie zastúpenie zamestnanosti podľa odvetví ekonomickej činnosti v regióne je v oblasti priemyslu, v oblasti vzdelávania a v oblasti zdravotníctva, čo je porovnateľné so samotným okresom Prešov, kde má silné zastúpenie aj verejná správa, vzhľadom na inštitúcie s krajskou pôsobnosťou. Najväčším zamestnávateľom v okrese Prešov v oblasti priemyslu je spoločnosť Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o. Je to jeden z prvých väčších investorov, ktorý tu v roku 2007 otvoril prevádzku. Táto americká spoločnosť je jedným z najväčších dodávateľov automobilových interiérov na svete. Zaoberá sa výrobou kompletných sedacích systémov, elektronických produktov a v súčasnosti má viac ako tisíc zamestnancov.

Medzi najväčšie podniky a zamestnávateľov v obci Chmiňany patrí: Karpatovka s. r. o, MILK-AGRO s. r. o, MiDopStav, s. r. o.(Formulár A4).

Úroveň a rozsah poskytovania služieb v obci Chmiňany i v okresnom meste Prešov je odrazom samotnej kúpyschopnosti a životnej úrovne obyvateľov. Kvalita služieb, konkurencia na trhu služieb a ich rozsah je determinovaný aj veľkosťou obce Chmiňany a počtom jej obyvateľov.

Partnerské obce

Členstvo v lokálnych, regionálnych a celonárodných záujmových združeniach, občianskych združeniach a nadáciách

Obec Chmiňany je členom nasledovných regionálnych a nadregionálnych združení:

1. ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska, Bezručova 9, 811 09 Bratislava
2. Regionálne združenie miest a obcí Prešov – Šariš, Tulčícka 271/2, 082 16 Záhradné
3. MAS SKALA o. z., 082 33 Chminianska Nová Ves 32

Zapojenie v nadregionálnych produktoch cestovného ruchu

Obec Chmiňany nie je zapojená v žiadnych nadregionálnych produktoch cestovného ruchu.

Formulár č. A 8 - STEEP analýza (analýza externého prostredia)

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Zmeny populácie	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti	Vplyv na ŽP	Politika vlády v konkrétnej oblasti	Zmena postojov
Vysoký podiel obyvateľov poberajúcich sociálne dávky	Zavádzanie inovácií do výroby a služieb	Nízka miera podpory nových investícií	Využitie kvalitného ŽP ako potenciálu na rozvoj	Pomoc pre celý región z úrovne vlády SR	Komunitný rozvoj
Zmeny postojov a správania	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúci odbyt v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby	Štandardy na politickej scéne	Organizačná kultúra
Zmeny správania klientov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Možné finančné zdroje	Politika ŽP	Legislatíva	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné Hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Formulár č. A 10 - SWOT analýza

Silné stránky

- Relatívne vysoká bezpečnosť a znalosť prostredia, osôb, dobré možnosti komunikácie v porovnaní s väčšími obcami a mestami.
- Silné rodinné korene a vzťahy, blízkosť príbuzných.
- Vlastný objekt Materskej školy v mieste bydliska.
- Relatívne dobrá dostupnosť primárnej zdravotnej starostlivosti a lekárenských služieb
- Fungujúca terénna sociálna práca
- Vyhovujúci stav cintorína a domu smútku
- Možnosti pre športovanie a turistiku v okolí obce.
- Tradičné spoločenské kultúrne podujatia – Fašiangové posedenie dôchodcov, športové hry spojené s kultúrnym vystúpením Mikuláš pre deti a Silvestrovský ohňostroj.
- Revitalizované centrum obce s obecným parkom.

Slabé stránky

- Chýbajúci verejný vodovod.
- Trasa diaľnice D1 v blízkosti zastavaného územia obce.
- Nevyhovujúci až havarijný technický stav viacerých miestnych komunikácií.
- Chýbajúce chodníky v prevažnej časti obce.
- Pomerne vysoký počet príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít v obci.
- Vysoké percento rómskych detí v materskej škole.
- Nevyhovujúca kapacita Materskej školy
- Chýbajúce vhodné priestory na organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí
- Chýbajúce vhodné priestory na stretávanie sa dôchodcov resp. Denný stacionár pre dôchodcov.
- Slabá informovanosť a propagácia obce.
- Pokles záujmu občanov o veci verejné a život v obci.
- Nedostatok pracovných príležitostí a vysoká miera nezamestnanosti.
- Slabo finančne ohodnotené pracovné miesta.
- Slabé uplatnenie sa a realizácia po skončení štúdia.
- Slabé kultúrne a spoločenské vyžitie, málo príležitostí na trávenie voľného času, prípadne štúdium (kurzy a pod.).
- Nedostatočná realizácia protipovodňových opatrení v obci.
- Neregulované miestne vodné toky.
- Vytváranie nelegálnych čiernych skládok odpadu.

Príležitosti

- Výstavba verejného vodovodu.
- Výstavba a plnohodnotné využitie všetkých priestorov Obecného spoločenského centra.
- Realizácia projektov Karpatovka, spol. s. r. o.
- Vytvorenie obecného podniku s možnosťou zamestnávania nízkokvalifikovaných i neprispôsobivých občanov.
- Vybudovanie a sprevádzkovanie komunitného centra.
- Aktívna spolupráca medzi obcou a podnikateľmi.
- Príprava pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu.
- Výstavba, rekonštrukcie a obnova miestnych komunikácií, chodníkov, parkovísk a príľahlých zariadení.
- Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny.
- Vytvorenie Denného stacionára pre dôchodcov a chorých občanov, ktorí potrebujú trvalú opatrovateľskú službu.
- Využitie neobývaných rodinných domov na chalupárčenie.
- Rozšírenie možností využitia voľného času pre deti, viac podujatí zameraných na šport/kultúru.
- Vybudovanie plnohodnotného zberného dvora na triedený odpad.

Ohrozenia

- Odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia alebo do väčších miest v rámci Slovenskej republiky.
- Zvyšujúci sa podiel neprispôsobivých občanov na celkovej populácii.
- Veľký nedostatok až žiadna ponuka pracovných príležitostí, vysoká nezamestnanosť.
- Nízka príjmová úroveň obyvateľov a s tým súvisiaca znížená kúpyschopnosť obyvateľstva.
- Vysoká úverová zadlženosť obce.
- Nedostatok financií pre rozvojové aktivity.
- Nevyužitie zdroje EÚ v programovacom období 2014 – 2020.
- Pretlak súkromných investícií na úkor kvality životného prostredia.
- Hypermarketová kultúra obyvateľov.
- Čierne skládky odpadov.
- Nevyhovujúci alebo havarijný stav budov vo vlastníctve obce.

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR

Podkladové materiály, zdroje informácií

V rámci spracovania analytickej časti PHSR obce Chmiňany na roky 2015 – 2021 boli spracovateľmi v zmysle platnej metodiky PHSR aplikované **povinné podporné dokumenty a plánovacie formuláre** priebežne uvádzané v rámci tejto kapitoly alebo tvoriace samostatné prílohy dokumentu PHSR.

V rámci procesu prípravy a spracovania PHSR boli realizované zasadnutia pracovných skupín (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej), na ktorých si v úvode pracovná skupina zvolila svojho vedúceho a zapisovateľa a následne prebehlo pracovné rokovanie k téme **zasadnutia pracovnej skupiny. Z rokovania pracovných skupín boli spracované záznamy. Zároveň boli realizované dve kolá dotazníkového prieskumu**, ktorý patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia odbornej aj laickej verejnosti do prípravy PHSR. Zároveň sa tak umožňuje obyvateľom participovať na tvorbe vízie a prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života. Využitím rôznych foriem dotazníka (on-line verzia, elektronická verzia a tlačaná verzia) sme sa snažili čo najviac sa priblížiť ku všetkým skupinám obyvateľstva za účelom získania čo najširšej vzorky respondentov.

Formulár č. A 3 – Plánovací formulár prieskumu

Dôležité otázky	Zdôvodnenie	Poznámky
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Tieto informácie budú tvoriť základ údajovej základne, z ktorej sa bude vychádzať pri tvorbe samotného dokumentu.	
Čo je jeho cieľom?	Zapojenie odbornej aj širokej verejnosti do procesu tvorby diela. Získanie pohľadu obyvateľa mesta na riešenie problematiku.	
Akým spôsobom sa bude uskutočňovať?	Realizovať sa bude formálne – 3 typmi dotazníka z ktorých každý bude zameraný na inú cieľovú skupinu a neformálne – umožnením pripomienkovania a diskusie so zapojenými odborníkmi pre každého záujemcu.	
Aké budú finančné nároky?	Náklady na prípravu dotazníkov sú zahrnuté v cene diela. Procesy spojené s realizáciou prvých dvoch dotazníkov sú v cene diela v spolupráci s určeným zamestnancom mestského úradu. Procesy spojené s tretím dotazníkom – dotazník pre širokú verejnosť – budú zabezpečované prioritne mestom Prešov.	
Aké budú časové nároky?	Prvý dotazník bol realizovaný v priebehu apríla 2015. Druhý dotazník bol realizovaný v máji 2015. Tretí dotazník pre obyvateľstvo bol distribuovaný v priebehu júna.	
Kto bude za realizáciu prieskumu zodpovedný?	Príprava dotazníkov je v gescii spracovateľa. Zber vyplnených dotazníkov bude prebiehať v gescii mestského úradu. Spracovanie dotazníkov má na starosti spracovateľ.	

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre spracovanie PHSR obce Chmiňany boli rovnako **použité kvantitatívne a kvalitatívne údaje**, ktoré pre jednotlivé spracovávané oblasti archivujú a verejne sprístupňujú na svojom webovom sídle verejnoprávne a štátne organizácie a samospráva na miestnej alebo regionálnej úrovni:

Tab.: Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Prešovský samosprávny kraj	http://www.po-kraj.sk/sk/
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Chmiňany	www.obec-chminany.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obecný úrad Chmiňany	www.obec-chminany.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Zdravotníctvo	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Ekonomická situácia	Obecný úrad Chmiňany	www.obec-chminany.sk
	Železničná spoločnosť Slovensko a. S.	www.slovakrail.sk
	Hlavný bankový úrad v Banskej Štiavnici	http://www.hbu.sk/sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Technická infraštruktúra a vybavenosť, prírodné Podmienky a kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia SR	www.minzp.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Obecný úrad Chmiňany	www.obec-chminany.sk
	Hlavný bankový úrad v Banskej Štiavnici	http://www.hbu.sk/
	Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava	http://www.shmu.sk/sk/?page=1
	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava	http://www.geology.sk/new/
	Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Banská Štiavnica	http://www.svp.sk/svp/default.asp
	Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica	http://www.sopsr.sk/web/

Zdroj: vlastné spracovanie

Súčasťou analýzy vonkajšieho a vnútorného prostredia bolo i Ex-post hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR, pričom účelom tejto tabuľky je

analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možností ich financovania z rôznych zdrojov vrátane hodnotenia ich príspevku k rastu alebo rozvoju územia, tvorbe nových pracovných miest a k zlepšeniu kvality života obyvateľov. Tabuľka je zároveň východiskom pre vytvorenie tabuliek P1 a F6.

Formulár č. U 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR vrátane hodnotenia čerpania finančných prostriedkov pri realizácii PHSR – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Chmiňany pôsobí viacero podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávajú časť pracujúceho obyvateľstva. Bol spracovaný zoznam vybraných podnikateľských subjektov, s uvedením niektorých údajov, ktoré ich charakterizujú. Do formulára č. A 4 boli zaradené iba najvýznamnejšie podnikateľské subjekty, pričom najdôležitejším faktorom je vplyv subjektu na rozvoj obce a jej obyvateľov. V tabuľke nie sú uvedené len podnikateľské subjekty, ktoré majú v obci Chmiňany sídlo, do tabuľky sú zaradené aj podnikateľské subjekty, ktoré majú v obci svoju prevádzku.

Formulár č. A 4 - Evidencia podnikateľských subjektov – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Chmiňany pôsobí viacero mimovládnych organizácií, zaoberajúcich sa rôznymi aktivitami. Bol spracovaný zoznam mimovládnych organizácií, s uvedením niektorých údajov charakterizujúcich ich aktivity.

Formulár č. A 5 - Evidencia mimovládnych organizácií – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Chmiňany, k termínu vypracovania PHSR, sú v štádiu realizácie nasledovné projekty –
- Národný projekt „Take away“ financovaného prostredníctvom prioritnej osi 5 v rámci Operačného programu Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014-2020, ktorý bude realizovaný Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.

- Chmiňany – Zvyšovanie energetickej účinnosti budovy obecného úradu“ v rámci výzvy zamereanej na zníženie energetickej náročnosti verejných budov, poskytovateľ pomoci - Ministerstvo životného prostredia SR, RO_OPKZP - Riadiaci orgán OP Kvalita životného prostredia (poprípade sa pozrite na tú výzvu na internete!

Podrobnosti k týmto investičným aktivitám sú v nižšie uvedenom formulári podľa tam uvedenej štruktúry údajov.

Formulár č. A 7 - Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu aktualizácie PHSR, resp. vypracovania nového PHSR (pipeline) – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR.

Zdroj: vlastné spracovanie

Všetky tieto informácie musí doplniť obec...

Časť B - Strategická časť

Strategická časť PHSR, ako druhá kapitola tohto dokumentu, plynulo nadväzuje na predchádzajúcu analytickú časť a vychádza aj z informácií v nej obsiahnutých. Obsahom tejto časti je hlavne špecifikácia stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určenie globálnych, špecifických, tematických a územných cieľov pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky.

Strategická časť obsahuje:

1. Víziu územia;
2. Formuláciu a návrh stratégie;
3. Výber a popis cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Hlavné výzvy, ktorým čelí súčasný svet a ku ktorým patrí predovšetkým globalizácia, demografické zmeny populácie a tlak na zdroje, si vyžadujú nový prístup a urýchlené konanie aj zo strany Európskej únie. S ohľadom na tieto skutočnosti, predstavila Európska komisia v marci 2010 stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ktorá predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí.

Koordinácia jednotlivých členských krajín EÚ a integrácia štrukturálnych politík je zabezpečená prostredníctvom vyššie spomínanej spoločnej **Stratégie Európa 2020**. Na túto, v Slovenskej republike, priamo nadväzuje **Národný program reforiem SR**, ktorý predstavuje súbor politík, ktorých cieľom je prekonať súčasnú krízu a podporiť rast hospodárstva a zamestnanosti. Tento bol schválený uznesením vlády SR č. 256/2011 dňa 20. 04. 2011 a boli v ňom spresnené aj národné ciele.¹

Stratégia Európa 2020 identifikuje 3 priority:

- 1.) inteligentný rast (tvorba hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii);
- 2.) udržateľný rast (podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje);
- 3.) inkluzívny rast (podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť)¹

a 5 cieľov: a) zvýšiť mieru zamestnanosti; b) investovať do výskumu a vývoja; c) zmena klímy a energetika; d) vzdelávanie; e) sociálna inklúzia.

Európska únia si musí stanoviť, aký pokrok chce dosiahnuť do roku 2020. Na tento účel navrhuje Komisia nasledovné hlavné ciele EÚ v jednotlivých oblastiach (viď prílohu č. 1):

- **Zamestnanosť:** Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 by mala dosiahnuť 75%
- **Výskum a vývoj:** Úroveň investícií do výskumu a vývoja by mala dosiahnuť 3% HDP EÚ.

¹ www.eu2020.gov.sk/europa-2020

- **Zmena klímy a energetickej udržateľnosti:** Je potrebné dosiahnuť ciele “20/20/20” v oblasti klímy/energie (vrátane zvýšenia záväzku, pokiaľ ide o zníženie emisií, na 30%, ak budú vhodné podmienky).
- **Vzdelávanie:** podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku, by sa mal znížiť pod 10% a minimálne 40% mladých ľudí by malo mať vysokoškolské vzdelanie.
- **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu:** o 20 miliónov menej ľudí by malo byť ohrozených chudobou.

Tieto ciele sa vzájomne dopĺňajú a sú nevyhnutné na dosiahnutie celkového úspechu. Komisia v stratégii navrhuje, aby členské štáty pretransformovali ciele EÚ na vnútroštátne ciele a postupy a aby každý členský štát prispôsobil stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam.

Európska Komisia pravidelne vydáva odporúčania pre jednotlivé členské štáty, ktoré vychádzajú z plnenia cieľov definovaných v národných strategických dokumentoch. Na roky 2015 - 2016 platia pre Slovenskú republiku odporúčania, aby boli prijaté opatrenia s cieľom:

1. zlepšiť nákladovú efektívnosť sektora zdravotníctva, a to aj zefektívnením riadenia nemocničnej starostlivosti a posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti; prijať opatrenia na zvýšenie výberu daní.
2. prijať dodatočné opatrenia na riešenie dlhodobej nezamestnanosti, a to zavedením aktivačných opatrení, druhej šance na vzdelávanie a vysoko kvalitnej odbornej prípravy prispôbenej potrebám jednotlivcov; zlepšiť motivačné opatrenia pre ženy, aby zostali v zamestnaní alebo sa do zamestnania vrátili, a to zlepšením poskytovania služieb starostlivosti o deti.
3. zlepšiť odbornú prípravu učiteľov a atraktivnosť učiteľskej profesie, aby sa zvrátilo zhoršovanie študijných výsledkov; zvýšiť účasť rómskych detí v hlavnom vzdelávacom prúde a na vysoko kvalitnom vzdelávaní v ranom detstve.
4. posilniť investície do infraštruktúry, zlepšiť a racionalizovať administratívne postupy získavania územných a stavebných povolení; zvýšiť mieru hospodárskej súťaže a zlepšiť mechanizmy dohľadu pri verejnom obstarávaní.

Viacere problémy, ktorým Európa čelí v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti, poukazujú na potrebu integrovaného a územného miestneho prístupu, ktorý zabezpečí efektívnu odozvu. Tento prístup je viacozmerný, zameraný na charakteristiky a výsledky jednotlivých miest, ktoré môžu znamenať prekročenie tradičných administratívnych hraníc a môže vyžadovať väčšiu ochotu zo strany rôznych vládnych úrovní spolupracovať a koordinovať činnosti na dosiahnutie spoločných cieľov.

Toto všetko je v súlade s novým cieľom územnej súdržnosti, ktorý priniesla Lisabonská zmluva potvrdzujúca, že ekonomickú a sociálnu súdržnosť na európskej úrovni nemožno dosiahnuť bez hlbšieho zamerania sa na územný vplyv politiky EÚ. Z tohto dôvodu nariadenie o spoločných ustanoveniach predstavilo nové integračné nástroje, ktoré sa môžu použiť na implementáciu územných stratégií na danom mieste, pričom spájajú tematické ciele stanovené v dohodách o partnerstve a v operačných programoch s územným rozmerom: miestny rozvoj riadený spoločnosťou (články 32-35 nariadenia o spoločných ustanoveniach) a integrované územné investície (článok 36 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

Integrovaný prístup možno chápať v dvoch rovinách. Prvá z nich je prierezové zapojenie všetkých relevantných aktérov do strategického plánovania a riadenia, druhá rovina predstavuje plánovanie a realizáciu obsahovo prepojených a vzájomne previazaných jednotlivých druhov rozvojových cieľov a opatrení v konkrétnych územných úrovniach. V optimálnom prípade dochádza k prelínaniu oboch týchto úrovní.

Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR zakotvuje Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020 (ďalej iba „Partnerská dohoda SR“), v ktorej sú popísané všetky tri základné spôsoby realizácie integrovaného prístupu v zmysle legislatívy EÚ pre nové programové obdobie 2014 – 2020:

- integrované územné investície,
- trvalo udržateľný rozvoj miest ,
- komunitne vedený miestny rozvoj.

Integrované územné investície (ďalej iba „IÚI“) predstavujú prvok strategického a výsledkovo orientovaného prístupu s cieľom riešiť potreby a výzvy regiónov podľa ich špecifických potrieb. V podmienkach SR budú IÚI realizované formou **regionálnych integrovaných územných stratégií** na úrovni regiónu NUTS III. Regionálne integrované územné stratégie (ďalej iba „RIÚS“) je možné vnímať ako aplikáciu integrovaného prístupu prostredníctvom integrovaných územných investícií definovaných v čl. 36 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Cieľom je prostredníctvom RIÚS dosiahnuť čo najväčšie synergické efekty na území. V nadväznosti na dosiahnutie územnej koncentrácie zdrojov EÚ budú RIÚS pokrývať celé územie SR tak, aby ich rozvojové zámery vychádzali zo špecifických potrieb regiónov a funkčného využitia územia a mali dopad pre čo najväčšiu skupinu obyvateľov.

Trvalo udržateľný rozvoj miest (ďalej iba „TURM“) je v zmysle článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013² založený za realizácii integrovaných stratégií zameraných na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych problémov mestských oblastí, pričom minimálne 5 % zdrojov EFRR, vyčlenených pre každý členský štát je povinný investovať do opatrení týkajúcich sa TURM. V súlade s Partnerskou dohodou SR bude TURM v SR aplikovaný prostredníctvom IÚI financovaných z prioritných osí IROP ako súčasť RIÚS.

Podpora do ostatných identifikovaných oblastí prispievajúcich do TURM, ktoré IROP tematicky nepokrýva, a teda nad rámec článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013, môže byť zabezpečená z príslušných operačných programov prostredníctvom mechanizmu zvýhodňovania žiadostí o NFP prispievajúcich k TURM vo výberovom procese, resp. prostredníctvom vyhlasovania priamo cielených výziev na realizáciu opatrení TURM.

Miestny rozvoj vedený komunitou³ (ďalej iba „CLLD“) je nástrojom pre zapojenie občanov na miestnej úrovni pre lepšie riešenie sociálnych, environmentálnych a ekonomických výziev. Ide o prístup s relatívne malými finančnými investíciami, realizované operácie majú predovšetkým lokálny charakter, ale môžu mať podstatný vplyv na život ľudí v danom území. Prístup CLLD vychádza z prístupu LEADER založeného na MAS a stratégiách miestneho rozvoja.

Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV prostredníctvom PRV (prístup LEADER) a EFRR prostredníctvom IROP. CLLD však je nie je súčasťou RIÚS. Pokiaľ bude na danom území zriadená MAS implementujúca príslušnú stratégiu miestneho rozvoja, územne sa bude prekrývať s časťou územia RIÚS. Z dôvodu zamedzenia duplicity podpory je deliaca línia medzi stratégiami miestneho rozvoja a RIÚS vymedzená rámcovo na úrovni veľkosti projektu - prostredníctvom RIÚS by mali byť podporované investične náročnejšie projekty a projekty so subregionálnym a regionálnymi dopadom; prostredníctvom CLLD projekty menšieho rozsahu s miestnym dopadom.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006.

³ CLLD je definovaný v článkoch 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

Všetky strategické ciele územnej samosprávy na Slovensku musia vychádzať a byť kompatibilné s nadradenou dokumentáciou prijatou na regionálnej, celoštátnej alebo celoeurópskej úrovni. Jedným zo základných dokumentov, ktorý vymedzuje činnosti a aktivity na nasledujúce obdobie je **Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020**. Tento dokument je základom pre čerpanie fondov Európskej únie na území Slovenskej republiky, kde tvoria investície z týchto zdrojov drvivú väčšinu verejných výdavkov. Na základe týchto faktov je nevyhnutné spomenúť aspoň základné fakty a konštatovania v ňom obsiahnuté:

- V nadväznosti na identifikovaný rozvojový potenciál regiónov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a investícií posilňujúcich ich hospodársky a sociálny rast⁴, koncentruje Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 (ďalej len „PD SR“) **oprávnené príspevky EŠIF do tých geografických územných jednotiek, v ktorých sa dá očakávať najvyššia miera efektívnosti využívaných investícií na riešenie špecifických problémov regiónu, prostredníctvom využívania ich miestneho potenciálu a zdrojov.**

Z pohľadu regionálneho prístupu, bude strategickým cieľom PD SR zabezpečiť implementovanie investičných priorít do priestorov, ktoré majú najvyšší rozvojový potenciál pre danú prioritnú oblasť. Cieľom je integrovať investičné aktivity tak, aby sa stali multiplikátormi ďalšieho rozvoja danej geografickej jednotky, ako aj rozvoja k nej príľahlého územia.

- Základným východiskom na riešenie územnej a tematickej koncentrácie pre rozhodovanie o umiestňovaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov podporovaných investičných aktivít je rozvoj územia a polycentrickej sídelnej štruktúry, definovanej v celoštátnom územnoplánovacom dokumente – Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011⁵ (ďalej len „KURS“) ktorá definuje tzv. centrá osídlenia a ťažiská osídlenia. **Tieto sú dobre dostupné pre obyvateľov ich zázemí a preto sú vhodnými priestormi pre koncentráciu vybraných investičných aktivít, ktoré uspokojujú aj požiadavky a potreby obyvateľov ich zázemia.** Popri centrách osídlenia a ťažiskách osídlenia majú významný rozvojový význam v celom priestore SR rozvojové osi. Tieto predstavujú jeden z najvýznamnejších prvkov distribúcie rozvojových impulzov pre čo najväčšie plošné pôsobenie rozvojových aktivít. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj, vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sa na sídelnú štruktúru kladú z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.⁶
- **V SR sa v dôsledku hospodárskej krízy neustále prehľbuje problém nezamestnanosti, chudoby, sociálneho vylúčenia, či celkového zníženia životnej úrovne občanov. Osoby s nedostatočnými kompetenciami a kvalifikáciou sú najohrozenejšou skupinou na trhu práce a najväčšou bariérou udržateľného rozvoja SR.** Kvalita odborného vzdelávania a prípravy nedostatočne reaguje na aktuálne potreby trhu práce a nedokáže pripraviť kvalifikovanú pracovnú silu v takej miere, aby bola schopná bezprostredne, po ukončení štúdia, vstúpiť do pracovného procesu.

⁴Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 – 2020, <http://www.nsrr.sk/sk/programove-obdobie-2014---2020/negociacie-k-priprave-partnerskej-dohody-sr-a-op/>

⁵Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, schválená uznesením vlády SR a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2011 uznesením vlády SR č. 513/2011 a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 461/2011 Z. z.

⁶Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, str. 60

- Kľúčovými výzvami pre SR v nasledujúcom období sú: reštrukturalizácia systému vzdelávania v záujme zvýšenia zamestnanosti a mobility pracovnej sily, aktivizácia ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením za účelom ich začlenenia, deinštitucionalizácia sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, **podpora aktívneho a zdravého starnutia vrátane dlhodobej starostlivosti**⁷ a integrácia marginalizovaných rómskych komunit (ďalej len „MRK“). **Ďalšou výzvou je starostlivosť o deti do 3 rokov veku (t. j. zosúladovanie rodinného a pracovného života) a dostupnosť predškolského vzdelávania.**
- Kľúčové problémy trhu práce, ktorým musí SR v nasledujúcom období čeliť sú: **vysoká nezamestnanosť a nízka zamestnanosť** (najmä žien, starších a nízkokvalifikovaných), dlhodobá nezamestnanosť, nezamestnanosť mladých ľudí, nedostatočná účinnosť a efektívnosť aktívnej politiky trhu práce a nízka mobilita domácej pracovnej sily.
- Prejavom nerovnováhy na trhu práce je miera voľných pracovných miest, ktorá je v SR pod priemerom EÚ. V roku 2012 bolo v SR z 1 000 pracovných miest v priemere voľných len 8. Priemer EÚ bol 15 voľných miest, čo znamená, že miera voľných pracovných miest v roku 2012 dosiahla 1,5 %.
- **Podiel pracujúceho obyvateľstva vo veku 20-64 rokov je v SR pod priemerom EÚ a posledné roky stagnuje okolo podielu 65,0%. Národný cieľ pre SR, vyplývajúci zo stratégie Európa 2020, je pre oblasť zamestnanosti stanovený na úrovni 72 %.** Pod priemerom EÚ je SR aj v miere zamestnanosti starších ľudí (vo veku 55-64 rokov) a miere zamestnanosti žien vo veku 20-64. Možnosť zamestnania starších ľudí je nepriaznivo ovplyvnená viacerými faktormi, napríklad aj nedostatočným prístupom k celoživotnému vzdelávaniu, absenciou systému poradenstva vo vzdelávaní zamestnaných dospelých, čo osobitne platí pre špecifickú skupinu starších ľudí. Miera zamestnanosti nízkokvalifikovaných osôb (ISCED 0–2) v SR (29,5 % v roku 2012) je v rámci EÚ najnižšia. V roku 2012 dosiahla len 57 % úrovne EÚ. **K situácii narastajúcej nezamestnanosti a slabšej ekonomickej nezávislosti žien negatívne prispieva aj nedostatok služieb starostlivosti o deti.** Od roku 2006 sa každý rok zhoršuje dostupnosť materských škôl (ďalej len „MŠ“) a využívanie zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov patrí medzi najnižšie v EÚ.
- **V roku 2012 bola miera nezamestnanosti v SR (14 %) šiestou najvyššou a dlhodobá miera nezamestnanosti (9,4%) štvrtou najvyššou v EÚ.** Miera nezamestnanosti osôb s nízkym stupňom vzdelania (44,7 %) presiahla viac ako trojnásobne celkovú mieru nezamestnanosti.
- Najpočetnejšiu skupinu nezamestnaných absolventov stredných škôl tvorili absolventi študijných spoločenských odborov a služieb⁸, nasledujú absolventi študijných odborov s rozšíreným praktickým vyučovaním a absolventi učebných odborov.
- **Bariérami, ktoré bránia zvýšeniu zamestnanosti, sú najmä nesúlad medzi vzdelaním a získanými zručnosťami pre potreby trhu práce, nedostatočná pripravenosť stredných odborných škôl reagovať na meniace sa potreby trhu práce, ako aj slabé prepojenie terciárneho vzdelávania a trhu práce.**
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR **je potrebné realizovať opatrenia na podporu zamestnanosti a mobility pracovnej sily** s cieľom do roku 2020 dosiahnuť 72 % mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov a 3 % mieru dlhodobej nezamestnanosti. Nevyhnutnosťou je taktiež podpora kapacít v oblasti sociálneho dialógu, ktoré svojimi návrhmi na realizáciu opatrení účinne prispievajú k realizácii politik v oblasti podpory podnikania, zamestnanosti a identifikácie nezamestnanosti.

⁷Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020, MPSVR SR

⁸Zdroj: ÚIPŠ Uplatnenie absolventov stredných škôl v praxi. Bratislava: 2011

- Pre podporu rastu priaznivého pre zamestnanosť je potrebné rozvíjať vnútorný kultúrny potenciál regiónov, vrátane konverzie upadajúcich priemyselných oblastí a rozvoja kultúrnych zdrojov.
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR je potrebné v oblasti sociálnej inklúzie a chudoby dosiahnuť cieľ zníženia miery populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.
- Vo vzťahu k špecifickým odporúčaniam Rady EÚ pre SR je potrebné v odbornom vzdelávaní **posilniť poskytovanie praktickej výučby priamo v podnikoch, vo vysokoškolskom vzdelávaní vytvoriť programy orientované na pracovný trh a podporiť odovzdávanie znalostí podporou spolupráce medzi VŠ, výskumnou komunitou a podnikateľským sektorom.**
- V odbornom vzdelávaní a príprave je potrebné posilniť **zavádzanie prvkov duálneho systému vzdelávania** a poskytovanie praktickej výučby priamo u zamestnávateľov.

Pre formuláciu vízie a návrh stratégie obce Chmiňany je nevyhnutné brať do úvahy návrhy a smerovanie zapracované aj do ďalších dokumentov na národnej a regionálnej úrovni. Za všetky spomeňme aspoň Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (NSRR SR), ktorá bola aktualizovaná v máji 2014 (Uznesenie Vlády SR č. 222/2014) a aktuálne PHSR na úrovni Prešovského samosprávneho kraja.

Aktualizácia Národnej stratégie uvádza hlavné faktory rozvoja regiónov Slovenska, analyzuje regionálne disparity, predkladá prognózu hospodárskeho vývoja v regiónoch Slovenska. Hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné - aj v súlade so stratégiou Európa 2020 - kľásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

Vízia obce Chmiňany

V zmysle aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál, ako svoju konkurenčnú výhodu, s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie aktualizovanej NSRR SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť, vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne:

“Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.”

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja podľa aktualizovanej NSRR SR je stanovený nasledovný strategický cieľ: *“Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja”.*

Stanovenie vízie obce predstavuje želaný a očakávaný stav, ktorý si obec z dlhodobého hľadiska vytýčila na dosiahnutie. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických a tematických cieľov na obdobie nasledujúcich rokov.

Obec Chmiňany má stanovenú nasledovnú víziu, ktorá vychádza tak z minulého obdobia ako aj očakávaní pre nasledujúce roky s dlhodobým výhľadom: „*Chceme aby v roku 2020 boli Chmiňany:*

- *bezpečnou, dobre hospodáriacou a vhodne riadenou obcou;*
- *obcou aktívne podporujúcou rozvoj podnikania a kvalitnej infraštruktúry;*
- *obcou chrániacou a zveľaďujúcou kultúrne i prírodné dedičstvo;*
- *obcou uvedomelých, sebavedomých a vzdelaných ľudí, s pozitívnym a aktívnym prístupom k činnostiam na rozvoj komunity;*
- *obcou vhodnou pre život obyvateľov (dostatočná ponuka práce, vhodné spojenia do najbližších centier, čistá a zdravá obec)“.*

Stratégia rozvoja obce Chmiňany

Definovanie stratégie rozvoja obce Chmiňany nadväzuje na výsledky analýz, vychádza z poznania komplexného vnútorného prostredia a potrieb obyvateľov obce. Do riešenia pomerne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Zároveň vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri zabezpečení plánovaných zmien, ktorého dôležitým predpokladom je dobrá informovanosť kľúčových aktérov a ich spolupráca.

Osobitná pozornosť v stratégii je venovaná koordinácii rozvojových zámerov obce, ktoré budú cez schválené operačné programy spolufinancované zo zdrojov európskych fondov. Je spracovaná v súlade s už spomínanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá obsahuje nasledujúce prioritné oblasti:

PO 1 Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu

PO 2 Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva

PO 3 Štrukturálne zmeny

PO 4 Poznatkovo orientovaná ekonomika

PO 5 Ochrana a tvorba životného prostredia

Tieto sú premietnuté do prioritných oblastí navrhovaných v stratégii rozvoja obce s prispôbením podmienkam úrovne samosprávy a tiež zlúčením PO 2 – PO 4 do jednej spoločnej prioritnej oblasti – Hospodárska politika.

Pre naplnenie vízie a na dosiahnutie cieľov si obec Chmiňany stanovila tri nasledovné hlavné prioritné oblasti / politiky:

1. **Sociálna politika** – zahŕňa oblasť trhu práce, školstvo a vzdelávanie, sociálne služby a sociálnu infraštruktúru (sociálnu, bytovú a zdravotnícku), kultúru a šport, rozvoj a podporu partnerskej spolupráce.

2. **Hospodárska politika** – pozostáva z oblastí so zameraním na podnikateľské prostredie (podpora malého a stredného podnikania a pod.), na podporu remeselnej a poľnohospodárskej výroby, rozvoj cestovného ruchu, rozvoj dopravnej (miestne komunikácie, parkovacie miesta, chodníky, cyklo doprava a pod.) a ostatnej technickej infraštruktúry (obecný rozhlas, kamerový systém, osvetlenie, verejné toalety a pod.), efektívna verejná správa, výskum a inovácie, kultúrne a kreatívny

priemysel (ide o priemysel, ktorý pridáva výsledkom duševnej tvorivej činnosti hospodársku hodnotu, zahŕňa najmä umenie, podporu tradičných remesiel, folklóru a pod.)

3. Environmentálna politika – so zameraním na odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo (vodovod, kanalizácia, protipovodňové opatrenia, opatrenia vedúce k prevencii pred živelnými pohromami), na ochranu a tvorbu zložiek životného prostredia (ovzdušie, zeleň v obci, zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a pod.), na ochranu prírody a krajiny.

Prostredníctvom týchto prioritných oblastí, ďalej rozpracovaných do jednotlivých opatrení, bude obec naplňať víziu rozvoja naplňaním cieľov; vytvárať podmienky pre zvyšovanie kvality života obyvateľov obce, pre konkurencieschopný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality životného prostredia s rešpektovaním strategických cieľov Košického samosprávneho kraja.

Globálne ciele rozvoja obce Chmiňany

Globálne ciele sú 3 a kopírujú počet a zameranie prioritných oblastí definovaných v rámci metodiky na spracovanie PHSR. Prioritnými oblasťami sú: 1. Prioritná oblasť – Hospodárska, 2. Prioritná oblasť – Sociálna a 3. Prioritná oblasť – Environmentálna. Každá z nich má priradený globálny cieľ, ktorý by sme chceli dosiahnuť do roku 2020:

1. Hospodárska - Rozvinutá ekonomika produkujúca ďalšie rozvojové impulzy;
2. Sociálna - Zabezpečené všetky verejné služby občanom;
3. Environmentálna - Kvalitné životné prostredie a aktivity obce a jej občanov zabezpečujúce pozitívne vplyvy na životné prostredie.

Špecifické ciele rozvoja obce Chmiňany

Špecifických cieľov je celkovo 12, pričom v sú rozdelené do jednotlivých prioritných oblastí – Hospodárska (5 cieľov), Sociálna (5) a Environmentálna (2). Sú to nasledovné:

- 1.1 Podpora súkromného podnikania
- 1.2 Rozvoj turistickej infraštruktúry a služieb pre turistov
- 1.3 Posilnenie kvality a možností formálneho i neformálneho vzdelávania
- 1.4 Rozvoj informatizácie a elektronizácie obce
- 1.5 Zlepšenie ekonomickej kondície obce
- 2.1 Zabezpečenie možností bývania pre všetky kategórie obyvateľov
- 2.2 Pokračovanie a zintenzívnenie komunitnej práce
- 2.3 Zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o znevýhodnené skupiny obyvateľstva
- 2.4 Podpora a rozvoj ďalších oblastí občianskeho života
- 2.5 Prevencia kriminality a zabezpečenie ochrany osôb a majetku
- 3.1 Podpora aktivít a procesov pri zabezpečovaní ekologických funkcií územia
- 3.2 Podpora aktivít a procesov zlepšujúcich kvalitu životného prostredia.

Tematické ciele rozvoja obce Chmiňany

Každý zo špecifických cieľov obsahuje minimálne jeden, maximálne tri tematické ciele spadajúce pod oblasť ktorú špecifikuje. Celkovo je pomenovaných 24 tematických cieľov, ktoré môžete nájsť vo formulári č. S 1.

Tab.: Hlavné ciele stratégie Európa 2020

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Investovať 3% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)	0,63% (2010)	1%
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovniam roka 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005) +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005)
20% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov	9,8% (2010)	14%
Zvýšenie energetickej efektívnosti o 20% (zníženie spotreby energie o 368 Mtoe) pre EÚ 27	Neuplatňuje sa	Zníženie o 1,6 Mtoe
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10% (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov)	5% (2011)	6%
Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním	23.4% (2011)	40%
Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v EÚ aspoň o 20 miliónov (referenčný rok 2008)	+ 1 000 (2011)	- 170 000

Zdroj: Stratégia Európa 2020

Časť C – Programová časť

Programová časť PHSR, ako tretia kapitola tohto dokumentu, podáva konkrétne popisy projektov či aktivít, ktoré sú navrhované pre obec Chmiňany. Všetky návrhy uvedené v tabuľkovej časti (formulár č. P1) sú podrobnejšie popísané v jej textovej časti. V prípade najbližšie plánovaných aktivít, sú tieto zaradené aj do akčného plánu.

Jednotlivé navrhované projekty / aktivity je pre lepšiu informáciu potrebné bližšie popísať. Tento popis a zdôvodnenie potreby vychádza z práce pracovných skupín pre spracovanie PHSR a informácií z dotazníkových prieskumov a osobných stretnutí v Chmiňanoch.

Prioritná oblasť: Hospodárska

Projekt/Aktivita: 1.1.1 Aktualizácia Územno-plánovacej dokumentácie

Popis: V súčasnosti je platný Návrh Územného plánu Chmiňany z roku 2010. Najbližšia plánovaná aktualizácia sa predpokladá v termíne konca platnosti PHSR obce na roky 2015 – 2021. Územnoplánovacia dokumentácia je potrebná na prehodnotenie rozvojových zámerov obce; vytvorenie prostredia pre hospodársky, sociálny, investičný rozvoj; rozširovanie obce a vytváranie kvalitného prostredia pre občanov. Je nevyhnutné takúto dokumentáciu udržiavať aktualizovanú, aby dokázala reagovať na aktuálne potreby obce a jej obyvateľov.

Projekt/Aktivita: 1.1.2 Založenie obecného / sociálneho podniku

Popis: Sociálne podnikanie je na Slovensku ešte pomerne nerozvinuté a viazané skôr na podporu chránených dielní. Obec rieši situáciu dlhodobo nezamestnaných len prostredníctvom ich zapojenia do projektu aktivačných prác, kde je uplatnenie týchto ľudí limitované, tak finančne ako i časovo. Obec chce zlepšiť životnú situáciu prioritne tým obyvateľom, ktorí sa v doterajších projektoch obce dobre osvedčili, a to ich zapojením do pracovného pomeru v novovytvorenom obecnom sociálnom podniku.

Obec zatiaľ nemá určenú presnú náplň činnosti ani lokalitu umiestnenia tohto podniku. V prípade možnosti a vhodných príležitostí na založenie takéhoto podniku bude tento podporený aj obcou; personálne kapacity ľudí z miestnej komunity sú pre tento účel postačujúce. Predpokladom na realizáciu zámeru je potreba finančnej výpomoci na všetky etapy vytvorenia takéhoto typu podniku.

Táto forma umožní: získanie pracovných návykov pre dlhodobo nezamestnaných a zlepšiť tak ich uplatniteľnosť na trhu práce; vytvorí pracovné miesta pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie; napomôže rozvinúť zručnosti zamestnancov a ich komunikáciu a vzájomnú spoluprácu pri praktických činnostiach; zlepši ekonomické podmienky v rodinách týchto občanov; obec získa skupinu ľudí uvedomujúcich si vlastnú zodpovednosť za svoj život a život svojej rodiny; pomôže aj aktivitám v obci napr. pri opravách obecného majetku alebo rozvoji infraštruktúry cestovného ruchu.

Projekt/Aktivita: 1.2.1 Rekonštrukcia a nadstavba objektu Obecného úradu

Popis: Objekt Obecného úradu je situovaný v centre obce a nachádza sa vo vlastníctve obce. Nevyhnutná je rekonštrukcia interiéru i exteriéru (napr. zateplenie objektu) a rovnako i realizácia nadstavby objektu.

Cieľom je efektívizácia využitia obecných priestorov na verejnoprospešné aktivity; zabezpečenie adekvátnej údržby obecných budov; zvýšenie kvality a dostupnosti služieb pre občana

Projekt/Aktivita: 1.2.2 Pasportizácia a majetkovo - správne vysporiadanie pozemkov na obecnom cintoríne

Popis: Jedná sa o cintorínske služby, ktoré obec plní v rámci svojich zákonných povinností. Potreba finančnej výpomoci je na: 1.) spracovanie pasportizácie hrobových miest, 2.) na samotné majetkovo-právne vysporiadanie dotknutých pozemkov. Oplotenie a chodníky pre peších v areáli cintorína sú vo vyhovujúcom stave. Cieľom je dosiahnuť zlepšenie podmienok pre výkon a prevádzku cintorínskych služieb a zvýšenie ich kvality.

Projekt/Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia turisticky atraktívnych nehnuteľností

Popis: V prípade možností zatraktívnenia obce a jej okolia pre turistov bude vhodné uvažovať nad rekonštrukciou prípadných turisticky atraktívnych nehnuteľností. V prípade kultúrnych pamiatok je nevyhnutné konzultovať rekonštrukcie s Krajským pamiatkovým úradom. V prípade, že nehnuteľnosť nie je majetkom obce, bolo by vhodné konzultovať s majiteľmi ich rekonštrukciu a napomáhať aj v ich komunikácii s úradmi. Dlhodobým prínosom tejto aktivity by malo byť vybudovanie kompletnej turistickej infraštruktúry v spolupráci s okolitými sídlami.

Projekt/Aktivita: 1.3.2 Podporovať vznik a prevádzku turistickej infraštruktúry pre poskytovanie komplexných služieb

Popis: Okrem vyššie uvedených aktivít je nevyhnutné myslieť aj na podporu ďalších prvkov turistickej infraštruktúry od príchodu návštevníka do regiónu akoukoľvek formou dopravy (auto, vlak, autobus, bicykel, pešia turistika), cez jeho pobyt (ubytovanie, strava, oddych, kultúra, šport,...) až po čo najjednoduchšie a najrýchlejšie trasy odchodu s tým, že návštevník bude mať záujem sa opätovne vrátiť. Opätovne je potrebné aj pri týchto aktivitách úzko spolupracovať s regionálnymi či krajskými združeniami na podporu cestovného ruchu a využiť potenciál lokalizácie v nevelkej vzdialenosti od mesta Prešov.

Projekt/Aktivita: 1.4.1 Vytvorenie a správa turistických a náučných chodníkov v obci a jej okolí

Popis: V súčasnosti je v obci len málo aktivít podporujúcich turistiku. Príležitosť je napr. v aktívnej spolupráci s podnikateľmi, kedy by bolo vhodné uvažovať nad zatraktívnením súčasných, príp. vytvorením nových turistických či náučných chodníkov. Ako súčasť náučných trás, resp. cyklotrás by bolo vhodné začleniť aj oddychové zóny, ktoré by bolo dobré prepojiť so službami pre turistov. Oddychové zóny sú chápané ako altánky, lavičky, ohniská, lanové dráhy – pre turistov, cyklistov, rodinné výlety. Táto aktivita má viesť k vytvoreniu miest oddychu, aj ako základu pre prímestskú rekreáciu obyvateľov mesta Prešov.

Projekt/Aktivita: 1.4.2 Vytvoriť zázemie a podmienky pre rozvoj agroturistiky

Popis: V súčasnosti na území obce sa nachádza farma Karpatovka, spol. s r. o. Šarišská vrchovina má prirodzené predpoklady aj na rozvoj tohto typu turistiky. Do budúcnosti by bolo vhodné využiť možnosti na agroturistiku v spolupráci s inými podnikateľskými subjektmi v blízkych mestách alebo okolitých obciach.

Projekt/Aktivita: 1.4.3 Aktívne zapájanie sa do projektov a komunikácie za účelom spolupráce všetkých subjektov oblasti Prešov a okolie v cestovnom ruchu

1.4.4 Vytvárať nové komplexné produkty CR využívajúc prírodné danosti a históriu územia

Popis: Okrem vyššie spomínaných aktivít v oblasti cestovného ruchu je nevyhnutné rozvíjať aj už existujúce projekty a činnosti v rámci rôznych združení podporujúcich cestovný ruch. Bude potrebné

podporovať hlavne spoluprácu s ďalšími členmi, pričom ideálne bude zamerať sa na komplexné produkty cestovného ruchu, ktorých by boli Chmiňany súčasťou.

Projekt/Aktivita: 1.5.1 Výstavba nového objektu Materskej školy pri rómskej osade

Popis: Ide o výstavbu nového objektu Materskej školy pri areáli rómskej osady. Súčasťou tejto investície je aj obstaranie jej vnútorného vybavenia a zariadenia. V súčasnosti funguje Materská škola v obci; pričom je nevyhnutné rozšíriť jej súčasnú nedostatočnú kapacitu. Ponukou možností predškolského formálneho vzdelávania pre všetky deti je predpoklad zlepšenia ich výsledkov aj na ZŠ a v iných komunitných aktivitách. Cieľom je vytvoriť vhodné prostredie pre harmonický rozvoj rómskych detí, ich kvalitnú a modernú výchovu a tiež vytvorenie kvalitného pracovného prostredia pre pedagógov a ostatných zamestnancov Materskej školy. Navrhovaná výstavba tiež prispeje k energeticky efektívnej prevádzke novej budovy, skvalitneniu prostredia na prácu a výučbu, získaniu vhodných nových priestorov na mimoškolskú činnosť.

Projekt/Aktivita: 1.5.2 Podpora vytvárania miest pre asistentov učiteľa a ich činností v Materskej škole

Popis: V súčasnosti nepôsobí žiaden asistent učiteľa pre Materskú školu. Počas riešeného obdobia bude snaha o zavedenie asistentov učiteľa pre Materskú školu, zvlášť v prípade vybudovania nového objektu Materskej školy pri rómskej osade. Cieľom je skvalitnenie výučby, možnosť venovať sa rozvoju kompetencií všetkých žiakov aj v rôznorodej skupine v rámci jednej triedy, podpora inkluzívneho vzdelávania a desegregácie.

Projekt/Aktivita: 1.6.1 Podporovať záujmové združenia poskytujúce neformálne vzdelávanie

Popis: Neformálne vzdelávanie je akákoľvek organizovaná forma vzdelávania detí, mládeže a dospelých mimo oficiálnych systémov vzdelávania (návšteva vyučovania v škôlke či škole). Hlavne pri práci so znevýhodnenými skupinami a MRK je takáto forma nevyhnutnou súčasťou dlhodobej práce, ktorej sa venujú viaceré organizácie. Často dokážu inovatívnymi formami výučby vyplniť deťom a mládeži ich voľný čas a tak ich vzdelávať. Záujmom obce by mal byť aj rozvoj takejto formy vzdelávania, t.j. podpora záujmových združení, ktoré ju poskytujú alebo môžu poskytovať.

Projekt/Aktivita: 1.7.1 Zvýšenie počtu služieb OcÚ poskytovaných občanom elektronicky

Popis: V dnešnej dobe plnej inovácií a čoraz vyššieho využívania informačno-komunikačných technológií je nevyhnutné aby aj obec Chmiňany neustále rozširovala svoju ponuku elektronických služieb pre obyvateľov. Niektoré sú v určitej základnej forme ponúkané aj dnes ale v tejto oblasti je potrebná a vyžadovaná neustála inovácia. Hlavným cieľom je sprístupniť poskytovanie elektronických služieb občanom na úrovni miestnej samosprávy a zároveň zabezpečiť výkon verejnej moci elektronicky v súlade so zákonom č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente.

Projekt/Aktivita: 1.8.1 Zapojenie sa do projektov elektronizácie služieb samosprávy (napr. Dátové centrum obcí a miest)

1.8.2 Zabezpečiť školenia zamestnancov OcÚ a podriadených organizácii pre prácu s informačnými technológiami

Popis: Aktuálne sú hlavne vďaka prostriedkom Európskeho fondu regionálneho rozvoja prístupné viaceré národné projekty a rôzne aplikácie, ktorých cieľom je uľahčiť mestám a obciam správu IT infraštruktúry, agendy a zefektívnenie poskytovania služieb občanom. Z viacerých príkladov je možné spomenúť napr. portál Digitálne mesto a projekt Dátové centrum obcí a miest. Obec Chmiňany by si mala zhodnotiť možnosti, prínosy a celkový efekt zapojenia a využitia týchto možností v rámci svojej agendy informačných technológií.

Aktuálne sa dá konštatovať, že obec podniká kroky za účelom naplnenia ustanovení Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci z 1. 11. 2013 - zákon o e-governmente. Aplikovaním všetkých ustanovení zákona sa dosiahne zefektívnenie práce verejnej správy a zvýšenie spokojnosti občanov s jej fungovaním na miestnej úrovni; zmena súčasného stavu poskytovania služieb samospráv na úroveň výrazne znižujúcu administratívnu záťaž občana, podnikateľa a samospráv, vrátane pracovníkov vykonávajúcich jednotlivé úkony a zároveň využitie pre agendu originálnych kompetencií obcí a miest.

S vyššie uvedeným súvisí aj nutnosť pravidelných školení zamestnancov OcÚ pre prácu s novým softvérom a novými službami. Pre maximalizáciu efektívneho využitia ich potenciálu je potrebné mať aj ľudí, ktorí dokážu služby ovládať a zabezpečiť aj zastupiteľnosť v prípade potreby.

Projekt/Aktivita: 1.8.3 Zabezpečenie "mapovej služby" obce pre zamestnancov aj obyvateľov obce

Popis: Medzi najinovatívnejšie možnosti v rámci elektronických služieb nepochybne patrí tzv. mapová služba, ktorá poskytuje širokospektrálne možnosti práce s informáciami na priestorovom podklade. Dajú sa takto postupne vytvoriť mnohé agendy (napr. správa miestnych daní a poplatkov, správa budov a zelene, správa odpadového hospodárstva, ...) alebo napomáhať zefektívneniu existujúcich (napr. pomoc pri činnosti stavebného úradu, matriky, nahlasovanie porúch,...). Obec už takúto službu ponúka, je však potrebné dbať na jej pravidelnú aktualizáciu, inováciu a hlavne zjednodušovanie užívateľského prostredia.

Projekt/Aktivita: 1.9.1 Modernizácia výpočtovej a kancelárskej techniky na OcÚ

Popis: Aj výpočtovú, kancelársku a technickú infraštruktúru informačných technológií je potrebné udržiavať a neustále inovovať. Aktuálne evidujeme na OcÚ vekovo staršie vybavenie, ktoré často svojou kapacitou nemusí postačovať súčasným požiadavkám. Táto časť by si vyžadovala vykonanie určitej formy pasportizácie s určením na ktorej pozícii je nevyhnutné aké zariadenie, aby neboli zbytočne nakupované výkonné zariadenia pre pozíciu, ktorá napr. pracuje výlučne s textovými a tabuľkovými editormi a naopak.

Projekt/Aktivita: 1.9.2 Zabezpečenie prevádzky verejnej Wi-Fi siete v centre obce

Popis: V rámci služby občanom a návštevníkom obce by bolo vhodné zabezpečiť prevádzku verejnej internetovej Wi-Fi siete, ktorá by bola dostupná min. na všetkých exponovaných verejných miestach.

Projekt/Aktivita: 1.10.1 Konsolidácia výdavkov obce

Popis: Konsolidácia výdavkov sa týka všetkých kapitol rozpočtu a je určite jedným z hlavných cieľov vedenia obce aj do nasledujúcich období. Obec má s nižším dlhom väčšie predpoklady na rozvoj.

Projekt/Aktivita: 1.10.2 Odpredaj prebytočného majetku

Popis: Jednou z možností ako znížiť výdavky je aj predaj nehnuteľného či hnuťelného majetku obce. Obec Chmiňany v súčasnosti nedisponuje veľkým nehnuteľným majetkom ale do budúcnosti je potrebné v nevyhnutných prípadoch počítať aj s takýmito možnosťami konsolidácie rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 1.11.1 Realizácia opatrení na zvýšenie príjmov obce prostredníctvom zlepšeného výberu miestnych daní a poplatkov

Popis: Obec eviduje vysoké nedoplatky od občanov, napr. len za poplatkoch za likvidáciu odpadov ide o sumu v celkovej výške cca 30 000,- EUR. Zvýšenie príjmov je minimálne rovnako dôležité ako znižovanie výdavkov. Jedným z opatrení je napr. aj zvýšenie vymožitelnosti miestnych daní a poplatkov alebo zvýšenie príjmov, ktoré by pokryli nevyhnutné výdavky. Z celkového pohľadu hospodárenia samospráv na Slovensku je citeľné výrazné zlepšenie hospodárenia, ktoré bude do ďalších rokov podporené zvýšením percenta odvádzaného do rozpočtu samospráv zo štátneho rozpočtu na 70 %.

Projekt/Aktivita: 1.11.2 Podpora konania trhov v obci

Popis: Z dôvodu zvýšenia príjmov do obecného rozpočtu a aj z dôvodu ponuky takýchto spoločenských aktivít pre občanov obce, by bolo vhodné aj v budúcnosti uvažovať nad podporou a organizovaním trhov a jarmokov aj priamo v obci Chmiňany. Do budúcnosti je možné aj vytvorenie miesta, kde by miestni producenti mohli ponúkať svoju produkciu. Realizáciou tejto aktivity je predpoklad zvýšenia kvality poskytovaných služieb pre občanov a rozvoj súkromného podnikania a obchodu v regióne.

Prioritná oblasť: Sociálna**Projekt/Aktivita: 2.1.1 Výstavba nájomných bytov nízkeho štandardu**

Popis: Jedná sa o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov a majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a finančnú výpomoc na prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry. V súčasnosti býva na území rómskej osady veľký počet obyvateľov na malej ploche; najčastejšie v chatrčiach a zlých sociálno – hygienických podmienkach.

Cieľom je zabezpečenie cenovo dostupného bývania pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva, ktoré nie sú schopné sami si zaistiť vyhovujúce bývanie. Zabezpečenie vhodných podmienok na bývanie napomôže ďalšej vzdelávacej a komunitnej práci a je nevyhnutným predpokladom na úspešnú prácu v komunite a celkového rozvoja obce.

Projekt/Aktivita: 2.2.1 Zabezpečenie pozemkov, infraštruktúry a sietí pre možnosti IBV v určených lokalitách

Popis: Ide o vyčlenenie a prípravu území pre realizáciu IBV a výstavby nájomných bytových domov so zabezpečením prístupu k inžinierskym sieťam. Jedná sa o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov a majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a finančnú výpomoc na prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry. V obci Chmiňany je na realizáciu IBV vyčlenených 5 lokalít, pričom v lokalite Lúčka je v štádiu prípravy výstavba inžinierskych sietí. Obec na tento účel priebežne vykupuje potrebné pozemky. Cieľom je rozvoj obce, zabezpečenie potrebného životného priestoru pre súčasný počet obyvateľov, ako aj pre ich plánovaný nárast, udržanie mladých perspektívnych obyvateľov v obci, zabezpečenie kvality bývania a celkového rozvoja obce.

Projekt/Aktivita: 2.3.1 Pokračovanie v zabezpečovaní terénnej sociálnej práce v Rómskej komunite a jej rozšírenie podľa potrieb aj na iné znevýhodnené skupiny obyvateľstva**2.3.2 Zabezpečenie terénneho zdravotného asistenta a vytvorenie podmienok pre jeho prácu**

Popis: V obci do konca novembra 2015 pôsobil 1 terénny sociálny pracovník a 2 asistenti TSP. Obec má záujem zapojiť sa do nových národných projektov aj v oblasti terénnej sociálnej práce a zdravotnej asistencie s využitím ľudí priamo z miestnej komunity. Cieľom je skvalitnenie práce v rámci komunity, zabezpečenie asistencie pri dochádzke detí do predškolských a školských zariadení, zvýšenie úrovne života a zdravotnej prevencie v komunite.

Projekt/Aktivita: 2.4.1 Vytvorenie komunitného centra / miestnosti v obci

Popis: Išlo by o zabezpečenie priestorov pre činnosť Komunitného centra s umiestnením pri lokalite rómskej osady, v súlade so schváleným ÚPN-O Chmiňany. Pre kvalitnú komunitnú prácu je potrebné mať adekvátne priestorové zabezpečenie a to na mieste, ktoré bude akceptovateľné pre všetky zúčastnené skupiny. V súčasnosti v obci Chmiňany nie je vytvorený takýto priestor pre realizáciu rôznych spoločenských aktivít pre dotknutú skupinu obyvateľov. Okrem štandardných funkcií komunitného centra by ho bolo možné využiť aj na zabezpečenie iných aktivít (napr. na funkciu určitej „školskej družiny“ či na vzdelávacie aktivity)

Cieľom je zvýšenie kvality života obyvateľov obce, zlepšenie poskytovania verejnoprospešných služieb a zvýšenie vzdelanostnej úrovne a kompetencií obyvateľov obce. Prostredníctvom realizácie tohto zámeru sa dosiahne aj predchádzanie, prípadne riešenie problémov akými sú napr. alkoholizmus, záškoláctvo, nízka športová a telesná aktivita detí a mládeže, vylúčenie niektorých skupín obyvateľstva z masových aktivít. Zároveň je cieľom aj zabezpečiť vzdelávanie, klubovú činnosť, celoživotné vzdelávanie, špecializované sociálne poradenstvo a iné.

Projekt/Aktivita: 2.4.2 Spracovanie Plánu rozvoja komunitných služieb

Popis: V súčasnosti absentuje komunitný plán, ktorý by pokrýval všetky kategórie obyvateľstva a preto by bolo vhodné, aby si obec v rámci svojich interných kapacít (resp. využívajúc externé zdroje) zabezpečila spracovanie takéhoto dokumentu. Služiť by mal na skvalitnenie a zefektívnenie prístupu obce k riešeniu problémov špecifických skupín obyvateľstva (napr. marginalizované komunity, dôchodcovia, mládež, pracujúci, športovní nadšenci, hendikepovaní); zabezpečenie koordinácie športových a kultúrnych aktivít + zabezpečenie dlhodobejšieho plánovania a realizácie týchto činností.

Projekt/Aktivita: 2.4.3 Podpora činnosti a aktivít dobrovoľného hasičského zboru Chmiňany

Popis: Obec by mala byť aj v budúcnosti nápomocná pri činnosti dobrovoľného hasičského zboru. DHZ Chmiňany je zaradený medzi hasičské jednotky kategórie B. Cieľom je ochrana osôb a majetku, prevencia pred vznikom požiarov a pomoc obyvateľom v núdzi či pri prírodných katastrofách.

Projekt/Aktivita: 2.4.4 Podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Popis: Každý poskytovateľ sociálnych služieb prináša skvalitnenie života obyvateľov, ktorí sú ich prijímateľmi. Cieľom je zlepšenie a skvalitnenie ponuky sociálnych služieb poskytovaných verejnými i neverejnými poskytovateľmi týchto služieb v obci Chmiňany.

Projekt/Aktivita: 2.5.1 Zriadenie a podpora zariadenia pre seniorov (denný stacionár)

Popis: Potreba finančnej výpomoci je hlavne na spracovanie technickej projektovej dokumentácie a na realizáciu výstavby resp. prestavby objektu podľa schválenej projektovej dokumentácie. V súčasnosti v obci chýba zariadenie podobného typu. Jednalo by sa o zariadenie pre starých a chorých ľudí obce Chmiňany, ktorí vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav a sociálne pomery nie sú schopní sa o seba postarať a sú odkázaní na pomoc inej osoby resp. budú pod odborným dohľadom aspoň počas pobytu ich dospelých detí či príbuzných v práci. Realizáciou týchto aktivít by teda bolo možné ponúknuť kvalitnejšie služby pre občanov obce vo vyššom veku s možnosťou aktívneho trávenia dôchodku; zabezpečiť dôstojné zaobchádzanie a dostatočné stravovanie a opateru aj pre tých, o ktorých sa nemá kto postarať; dosiahlo by sa aj aktivizovanie tejto skupiny obyvateľstva a jej zapojenie do iných komunitných aktivít.

Projekt/Aktivita: 2.6.1 Zabezpečenie bezbariérového pohybu a prístupu do verejných budov v obci

Popis: Aktivita sa týka všetkých verejných priestorov v obci. Z dlhodobého hľadiska je potrebné vybaviť takýmto prístupom všetky verejné inštitúcie a priestranstvá. Pri akejkoľvek rekonštrukcii či výstavbe v týchto priestoroch je teda nevyhnutné dbať na možnosť bezbariérového prístupu. Účelom je sprístupnenie verejného, kultúrneho a sociálneho života aj pre občanov s telesným postihnutím.

Projekt/Aktivita: 2.6.2 Podpora záujmových združení zaoberajúcich sa prácou s telesne a duševne postihnutými osobami

Popis: V prípade pôsobenia takto zameraných združení v obci bude žiaduce, v rámci možnosti, podporovať všetky záujmové združenia vykonávajúce aktivity pri práci s telesne a duševne postihnutými osobami a vytvárať im materiálne, priestorové či finančné podmienky na prácu.

Projekt/Aktivita: 2.7.1 Výstavba oplotenia a tribún na futbalovom ihrisku

Popis: Ide o výstavbu oplotenia futbalového ihriska a tribún pre divákov na miestnom futbalovom ihrisku OFK Chmiňany. V súčasnosti oplotenie chýba, je nutná ochrana majetku obce, bezpečnosť obyvateľov využívajúcich ihrisko a zabezpečenie bezpečného priebehu organizovaných podujatí.

Projekt/Aktivita: 2.7.2 Vybudovanie viacúčelového športového ihriska v rómskej osade

Popis: Išlo by o zriadenie viacúčelového športového ihriska pre detí a mládež priamo v rómskej osade, na vhodnom pozemku. V osade sa v súčasnosti nenachádza žiadne športovisko. Jedná sa o získanie finančnej pomoci na majetkovo-právne vysporiadanie pozemku, prípravu projektovej dokumentácie a vybudovanie viacúčelového športového ihriska s technickým zázemím priamo v osade. Cieľom je vytvorenie podmienok vhodných na aktívne športové využitie rómskych detí a mládeže, vhodné trávenie voľného času a utuženie rodinných i medziľudských vzťahov obyvateľov osady.

Projekt/Aktivita: 2.7.3 Vybudovanie cyklotrasy vedúcej cez katastrálne územie obce

Popis: V obci sa v súčasnosti nenachádza žiaden cyklistický chodník či už so spevneným povrchom, alebo nespevnený, vhodný na športové využitie. Cieľom je vytvorenie podmienok pre športovú cyklistiku i cykloturistiku všetkých vekových kategórií obyvateľov; vytvorenie podmienok pre dopravnú výchovu školopovinných detí a mládeže; vytvorenie podmienok pre utužovanie rodinných vzťahov; vytvorenie podmienok pre výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany krajiny a životného prostredia.

Projekt/Aktivita: 2.7.4 Výstavba nových multifunkčných športových plôch

2.7.5 Využití areál Materskej školy na výstavbu športovísk pre deti a mládež

Popis: Športové aktivity obce sú koncentrované na miestne futbalové ihrisko a na menšie asfaltové ihrisko v areáli Materskej školy. Jedná sa o získanie finančnej pomoci na majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov, prípravu projektovej dokumentácie a vybudovanie viacúčelového športového ihriska s technickým zázemím. Cieľom je zvýšenie počtu športovísk a možností športového využitia v obci ako prostriedku na aktívne využívanie voľného času detí, mládeže i dospelých, vhodné trávenie voľného času a utuženie rodinných i medziľudských vzťahov obyvateľov.

Projekt/Aktivita: 2.7.6 Podpora aktivít športových klubov a združení

Popis: Obec Chmiňany bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky športové kluby a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii pohybových aktivít pre obyvateľov obce s prioritným zameraním na športovanie detí a mládeže.

Projekt/Aktivita: 2.8.1 Rekonštrukcia Kultúrneho domu na multifunkčný dom (Obecné spoločenské centrum)

Popis: Pre plánovaný nárast kultúrno-spoločenských podujatí a ich dopyt zo strany obyvateľov, je nevyhnutné zabezpečiť vhodný priestor. Tento je možné získať obnovou a rekonštrukciou pôvodnej budovy Kultúrneho domu (len sporadicky využívaný), nachádzajúceho sa v strede obce, ktorý priestorovo i svojou lokalizáciou vyhovuje na tento účel. Potrebná je rekonštrukcia spoločenskej sály, zriadenie priestorov pre klubovne, Materskú školu, Pre realizáciu projektu je vydané stavebné povolenie. Realizáciou by prišlo ku skvalitneniu a zvýšeniu počtu kultúrnych podujatí v obci i regióne. Cieľom je efektívizácia využitia obecných priestorov na verejnoprospešné aktivity; zabezpečenie adekvátnej údržby obecných budov; zvýšenie kvality a dostupnosti služieb pre občana.

Projekt/Aktivita: 2.8.2 Podpora aktivít organizácií pôsobiach v oblasti kultúry

Popis: Obec Chmiňany bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky organizácie a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii kultúrnych aktivít pre obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 2.9.1 Podpora činnosti obecných hliadok

Popis: V súčasnosti nie je v obci zriadená rómska obecná hliadka. V prípade jej zriadenia, jej členovia by pomáhali udržiavať zásady občianskeho spolunažívania a nočný klud v rómskej osade, pomáhali žiakom pri prechode cez cestu v čase príchodu do a odchodu zo školy a predovšetkým boli aktívnou pomocou v súčinnosti s príslušníkmi štátnej polície. Cieľom je zlepšenie spolunažívania obyvateľov v osade a zlepšenie vzťahov medzi obyvateľmi obce navzájom, zvýšenie bezpečnosti a ochrany majetku v obci.

Projekt/Aktivita: 2.9.2 Dobudovanie kamerového systému v obci

Popis: Ide o rozšírenie súčasného zabezpečovacieho kamerového systému v obci, a to v rozsahu potrebnom na preventívnu a priamu ochranu majetku obce i na zabezpečenie a ochranu verejného poriadku. V súčasnosti je v obci prevádzkovaný kamerový systém s celkovým počtom 16 kamier, pričom je potrebných ďalších cca 10 kamier s umiestnením pozdĺž trás hlavných cestných komunikácií, pri obchodných prevádzkach a pod. Realizácia teda bude v rozsahu podľa potreby na zastavanom území obce. Rozsah kamier, ich technické parametre, počet atď. určí spracovaný projekt. Cieľom bude zvýšenie bezpečnosti pohybu občanov a návštevníkov obce; zvýšenie ochrany majetku obce a jej obyvateľov; zabezpečenie a ochrana verejného poriadku.

Prioritná oblasť: Environmentálna

Projekt/Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie a dobudovanie protipovodňovej ochrany obce

Popis: V rámci prebiehajúcich klimatických zmien, ako aj skúseností obce za posledné obdobie, by ako prvý krok bolo vhodné naplánovať a realizovať celkový systém vodozádržných opatrení v krajine. Až následne, v prípade potreby, by bolo potrebné naplánovať, odkonzultovať, skvalitniť či dobudovať protipovodňovú ochranu, či upraviť toky na vybraných miestach.

Protipovodňová ochrana územia obce – ide prakticky o terénne úpravy a výsadbu verejnej zelene s protieróznymi a ekostabilizačnými opatreniami vo svahovitých lokalitách nad obcou i dokončenie regulácie Križovianskeho potoka. Potreba finančnej výpomoci je na: spracovanie technickej projektovej dokumentácie a na samotné majetkovo-právne vysporiadanie dotknutých pozemkov na realizáciu projektov podľa schválenej PD. Neukončená regulácia môže spôsobiť, v prípade výskytu privalových vôd po výdatných zrážkach, vážne problémy nielen obyvateľom na ich majetku, ale aj v doprave. Cieľom je: zmena využitia a urbanizácie dotknutého územia so zameraním na protierózne opatrenia a reguláciu vodných tokov s cieľom zabrániť škodám na majetku občanov i obce a zmiernenie následkov nepredvídanej zrážkovej činnosti v katastrálnom území obce; odstránenie finančných nákladov na opakované odstraňovanie následkov povodní z prostriedkov obce i štátneho rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 3.1.2 Osveta v problematike životného prostredia

Popis: Zameranie hlavne na predškolské a školské zariadenia či web stránku obce. V súčasnosti sa osвета už čiastočne realizuje, no do budúcnosti by bola vítaná väčšia propagácia. Cieľom je zvyšovanie povedomia, hlavne detí a mládeže, v oblasti ochrany životného prostredia a jeho zložiek ako prírody a krajiny, ovzdušia, vody a i.

Projekt/Aktivita: 3.1.3 Podpora plánovania a realizácie vodozádržných opatrení v krajine

Popis: vid' bod 3.1.1

Projekt/Aktivita: 3.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, budovanie oddychových zón a obnova verejnej zelene

Popis: Obec má, v závislosti od vyhlásených výziev a svojich finančných možností, záujem o revitalizáciu všetkých verejných priestranstiev v obci. V rámci revitalizácie by bola možná a vhodná kombinácia s protipovodňovou ochranou územia obce bolo by vhodné vytvorenie zelených oddychových zón, detských ihrísk, doplniť plochy zelene a i, s úpravou terénu a výsadbou verejnej zelene s protieróznymi a ekostabilizačnými opatreniami. Vytvorenie takýchto priestorov zvýši úroveň a kultúru bývania, zlepši podmienky pre deti a mládež. Cieľom je aj vytváranie kvalitného prostredia pre občana, rozširovanie plôch oddychu a zlepšovanie zdravotnej kondície obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.1 Vybudovanie zberného dvora na triedený odpad

Popis: Nakladanie s odpadmi je v obci Chmiňany riešené prostredníctvom zmluvy s firmou ENVIGEOS spol. s r.o., Nitra, ktorá vykonáva zber i separovaného odpadu. Separovaný zber skla a plastov sa vykonáva kontajnerovým spôsobom. V obci sa nenachádza žiaden zberný dvor na odpady. Realizáciou výstavby zberného dvora dôjde k efektívnejšiemu triedeniu odpadov, zníži sa množstvo komunálneho odpadu a zlepši sa životné prostredie v obci. Cieľom je aj plnenie požiadaviek smerníc EÚ a zákonov SR v oblasti odpadového hospodárstva, skvalitnenie i zefektívnenie nakladania s odpadmi s pozitívnym dopadom na skvalitňovanie životného prostredia a rozvoja odpadového hospodárstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.2 Zabezpečenie likvidácie čiernych skládok odpadu

Popis: Obec priebežne rieši odstraňovanie čiernych skládok odpadu, ktorých existencia je prakticky permanentná, aj po ich likvidácii vznikajú na rovnakých miestach ďalšie. Tieto majú výrazne nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Ich odstránením sa prispeje ku kvalitnejšiemu životnému prostrediu, čistejšej a atraktívnejšej obci tak pre obyvateľov ako aj návštevníkov.

Projekt/Aktivita: 3.3.3 Podpora a realizácia osvetly a propagácie vhodnosti separovania a recyklácie odpadov vo všetkých kategóriách obyvateľstva

Popis: V záujme naplnenia všetkých záväzných ukazovateľov v oblasti odpadového hospodárstva, triedenia odpadov, recyklácie a obehového hospodárstva je nevyhnutné zabezpečovať aj osvetlu i propagáciu realizovaných opatrení a to vo všetkých skupinách obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 3.4.1 Obnova miestnych komunikácií

Popis: Miestne komunikácie sú veľmi dôležitým líniovým prvkom štruktúry sídla. Ich udržiavanie vo vhodnom technickom stave je základom pre bezpečný pohyb a presun obyvateľstva i návštevníkov. Chodníky pre peších, pozdĺž jednej stany cestnej komunikácie, sú vybudované iba v úseku prieťahu cesty III/3423 prechádzajúcom obcou, v ostatnej časti obce úplne chýbajú. Väčšina miestnych komunikácií je v zlom až havarijnom stave – technickom stave, čo je spôsobené hlavne prejazdmi ťažkých nákladných vozidiel pri výstavbe diaľnice D1. Rovnako je nevyhnutné vybudovanie nových parkovacích plôch, v obci však absentujú vhodné plochy určené na tento účel. Vybudovaním resp. obnovou miestnych komunikácií dôjde ku komfortnejšiemu a bezpečnejšiemu bývaniu obyvateľov v obci. Cieľom je aj skvalitnenie automobilovej, pešej i cyklistickej dopravy, zlepšenie infraštruktúry, zvýšenie bezpečnosti a kvality života obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 3.4.2 Zabezpečenie technickej vybavenosti a výstavby vhodnej infraštruktúry v rómskej osade

Popis: Jedná sa o realizáciu technických podmienok (voda, elektrická energia, komunikácie, kanalizácia, osvetlenie atď.) a to priamo vo vyčlenenej lokalite – súčasná zastavaná i nezastavaná časť rómskej osady. Vybudovaním technickej infraštruktúry sa vytvoria základné podmienky pre následnú výstavbu ďalších objektov s uvedeným zameraním svojich činností.

Projekt/Aktivita: 3.4.3 Technické zázemie pre činnosť dobrovoľného hasičského zboru Chmiňany

Popis: Popri podpore aktivít DHZ je potrebné aj jeho priestorové a technické zázemie. Ide o zakúpenie vhodného objektu, resp. jeho vybudovanie v zastavanej časti obce. Obec doteraz nemá vhodné priestory, ktoré by zodpovedali potrebám činnosti DHZ. Jedná sa o získanie finančnej výpomoci na výstavbu objektu požiarnej stanice, technického zázemia, príslušnej infraštruktúry a jej technického a strojného vybavenia v obci. Obec týmto získa základné podmienky na plnenie zákonných úloh v oblasti ochrany obyvateľov pred požiarmi a živelnými pohromami, na prípravu a cvičenia členov DHZ, na výchovu obyvateľov a výkon prevencie v tejto oblasti, na uskladnenie techniky atď.

Projekt/Aktivita: 3.4.4 Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov plniacich verejnoprospešné funkcie vrátane geodetického zamerania

Popis: Vo všetkých prípadoch ide o získanie finančnej pomoci na majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov tak od ich vlastníkov – FO ako aj od štátu.

Projekt/Aktivita: 3.4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti obecných budov a zariadení

Popis: Pri každom z obecných priestorov či zariadení je nutné snažiť sa o dosiahnutie čo najvyššej miery energetickej efektívnosti prevádzky. Cieľom je zníženie nákladov na energiu, bezpečnosť a ochrana životného prostredia. Všetky navrhované činnosti majú slúžiť vyššej efektívnosti vynaložených financií pri prevádzke a hlavne skvalitneniu možností využívania týchto budov či zariadení.

Projekt/Aktivita: 3.4.6 Údržba verejného osvetlenia

Popis: Cieľom je zvýšenie kvality života obyvateľov obce; zníženie nákladov na údržbu osvetlenia a elektrickú energiu; zvýšenie bezpečnosti obyvateľov i motoristov; prevencia pred kriminalitou.

Projekt/Aktivita: 3.4.7 Vybudovanie obecného vodovodu

Popis: Výstavba nového obecného vodovodu s dodávkou a inštaláciou príslušnej technológie a výstavba potrebných stavebných objektov a vybudovanie vetiev vodovodného potrubia v celej obci. V súčasnom období nemá obec verejný vodovod. Obyvatelia obce sú zásobovaní pitnou vodou z vlastných studní, s často nevyhovujúcou kvalitou vody, čo predstavuje značné hygienické a epidemiologické riziko pre obyvateľov obce. Realizáciou výstavby obecného vodovodu dôjde k ochrane životného prostredia a zlepšeniu kvality života obyvateľov na úseku zásobovania kvalitnou pitnou vodou.

Časť D – Realizačná časť

PHSR je živým dokumentom, ktorého realizácia musí byť pravidelne sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie a aktualizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Helcmanovce. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogramom jeho realizácie formou akčných plánov.

Pre zabezpečenie plynulej implementácie akčného plánu PHSR sa bude pri projektoch realizovaných obcou, v uzneseniach OcÚ, deklarovať položka zlučiteľnosti s dokumentom PHSR 2015-2020.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgánom implementácie PHSR obce Chmiňany na roky 2015 - 2020 (napĺňanie cieľov, monitoring, hodnotenie) bude Obecný úrad. Obec Chmiňany bude prostredníctvom Akčného plánu v súlade so svojimi kompetenciami vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev za účelom dosahovania stanovených cieľov.

Garantom dokumentu je obec zastúpená starostom a najvyšším orgánom obce – obecným zastupiteľstvom.

Koordináciu implementácie bude vykonávať Obecný úrad Chmiňany (starosta obce. referát určí obec).

OcÚ zabezpečuje udržateľný hospodársky, sociálny a územný rozvoj obce aj za pomoci PHSR, Územného plánu, akčných plánov a inej strategickej dokumentácie.

Zoznam kľúčových aktivít na $n + 2$ roky je uvedený v akčnom pláne, ktorý bude potrebné každoročne aktualizovať na nasledujúce 3 roky. Aktualizovaný akčný plán PHSR bude potrebné po jeho vyhotovení prerokovať a zobrať na vedomie v OcZ.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PHSR;
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobo udržateľné;
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít;
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja obce a koordinovať ich aktivity;
- pravidelne vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov;
- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby alebo po minimálne 3 rokoch implementácie.

Komunikačná stratégia

Koordinátor PHSR bude pravidelne komunikovať s osobami zodpovednými za aktivity akčného plánu a tvoriť rozhranie medzi realizátormi aktivít, monitorovacím tímom a obcou.

Komunikácia o PHSR bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce – bude prebiehať priebežné informovanie o implementácii PHSR, v prípade potreby a požiadavky budú prebiehať konzultácie k spôsobom a formám realizácie jednotlivých aktivít, prípadne zapájanie občanov do ich realizácie;
- odborná verejnosť a inštitúcie – budú prebiehať priebežné konzultácie a informovanosť, v prípade potreby a požiadavky aj stretnutia pracovných skupín a verejné prerokovanie návrhov či ich priame zapojenie do realizácie aktivít a získavania externých zdrojov financovania;
- médiá – podľa potreby a možností bude prebiehať informovanosť o procese a výsledkoch realizácie PHSR, resp. jednotlivých aktivít.

Interná komunikácia bude prebiehať v rámci aktualizácie dokumentu pri monitorovaní a vyhodnocovaní výsledkov realizovaných aktivít. Do komunikácie budú zapojení zamestnanci obecného úradu, ktorí budú pripravovať podklady pre monitorovanie a hodnotenie. Do procesu komunikácie budú zapojení aj poslanci OcÚ, ktorí budú priebežne schvaľovať aktualizácie dokumentu a výsledky PHSR.

Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a rámcových aktivít

Finančný plán predstavuje východiská pre financovanie PHSR obce Chmiňany. Východiskami pre stanovenie finančného rámca PHSR sú indikatívne finančné požiadavky pre realizáciu konkrétnych projektov, ktoré sú však vo väčšine prípadov iba ťažko kvantifikovateľné.

Podrobnejšie informácie o finančnom zabezpečení realizácie konkrétnych projektových návrhov, v súlade s kompetenciami samosprávy, budú súčasťou toho ktorého projektového zámeru v budúcnosti. V súlade so Zákom o podpore regionálneho rozvoja je tento na území SR financovaný z viacerých zdrojov a to hlavne:

- štátny rozpočet;
- štátne účelové fondy;
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy;
- iné zdroje (granty, PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie (na roky 2013 – 2020 sú to európske štrukturálne a investičné fondy) na to určené.

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy, nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR, patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých jeho aktivít.

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2014 – 2020 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov, sieťovanie organizácií i samospráv a orientácia na výsledky intervencií.

Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie napr. aj programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu.

Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv.

Výstupy predstavujú cielene zvolené priame produkty aktivít, ktoré majú prispievať k dosiahnutiu plánovaného výsledku.

Výsledky aktivít by mali byť nastavené tak, aby externé faktory nikdy neprevažovali nad faktormi pod kontrolou programu.

Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu.

Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania **hodnotenia dopadov**.

Hodnotenie plnenia PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Jediným cieľom hodnotenia by nikdy nemalo byť iba poskytnutie pozitívneho alebo negatívneho výroku o implementácii a riadení programu.

Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Chmiňany vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre rozhodovanie Obecného zastupiteľstva obce Chmiňany (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHSR).

Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Chmiňany a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality.

Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu plánovaného výsledku. Pri definovaní výstupových merateľných ukazovateľov by PHSR malo, keď je to možné, vyberať zo zoznamu spoločných merateľných ukazovateľov na úrovni EÚ/SR, nemalo by sa mu však prispôbovať. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorit a prioritných osí PHSR.

Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Výsledkové merateľné ukazovatele sú základným prvkom nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti po roku 2013. Kľúčovou úlohou je ich definovanie v rámci programovania, ich sledovanie v rámci monitorovania a ich vyhodnotenie v rámci hodnotenia dopadov. Môžu zohrávať významnú úlohu v procese výberu projektov, lebo práve ich prostredníctvom je možné posúdiť prínos projektov k dosahovaniu špecifického cieľa prioritnej osi.

Zdrojom monitorovacích ukazovateľov na úrovni opatrení aktivít sú Národná stratégia regionálneho rozvoj a SR – ukazovatele na úrovni NUTS 3, Národné ciele stratégie Európa 2020.

Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR. Obecny úrad bude postupovať podľa plánu monitorovania a hodnotenia PHSR obce Chmiňany na roky 2015 – 2020. Úlohou koordinátora bude 1x ročne podať správu o plnení na OcZ, vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov.

Výstupom procesov budú monitorovacia správa a hodnotiaca správa vrátane záverov a odporúčaní na ďalšie obdobie, s ktorou budú oboznámení poslanci OcZ a verejnosť.

Monitorovacie a hodnotiace správy bude vyhotovovať odborný útvar OcÚ zodpovedný za rozvoj obce. Správy budú prerokované v riadiacich štruktúrach OcÚ a v komisiách OcZ.

Po schválení PHSR v OcZ môže byť podľa potreby vytvorený monitorovací výbor, ktorý bude zložený prioritne z členov riadiaceho tímu, ale prípadne aj iných identifikovaných vhodných osôb. V prípade vytvorenia sa monitorovací výbor bude stretávať raz ročne, najneskôr v druhom štvrtroku, v prípade potreby aj viackrát.

Monitorovanie vykonané príslušných oddelením alebo poverenou osobou, poskytne informácie o realizácii aktivít a projektov aj formou merateľných ukazovateľov. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PHSR.

Hodnotenie PHSR

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Proces hodnotenia, z hľadiska jeho vykonávania, je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je proces hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie obce a bude podkladom pre aktualizáciu PHSR zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PHSR sa bude realizovať uprostred obdobia realizácie a po jeho ukončení. V prípade potreby hodnotenie PHSR bude možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov obce.

Hodnotenie PHSR sa vykonáva na úrovni plnenia cieľov, to znamená, že sledujeme ukazovatele účinkov (dopadov). Toto hodnotenie bude realizované v roku 2021, po ukončení platnosti PHSR. Odporúčame realizovať hodnotenie aj v cca polovici obdobia platnosti PHSR (r. 2019),

spojené so zisťovaním, či a ako sa zmenila spoločenská a ekonomická situácia a či je nevyhnutné alebo potrebné podľa nej urobiť revíziu obsahu PHSR.

Podklady do hodnotenia poskytnú koordinátorovi PHSR zodpovedné úseky alebo osoby za jednotlivé aktivity, podľa popisu v akčnom pláne PHSR. Tie aktivity, ktoré budú realizované v partnerstve, alebo priamo partnermi, budú garanti zo strany obce monitorovať – t.j. získavať od realizátora údaje o realizácii a výsledkoch.

Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce Chmiňany na roky 2015-2020

Aktivita	Termín
Monitorovanie realizácie aktivít PHSR – každoročne	01. 03. – 30. 04. k 31. 12. predchádzajúceho roka
Hodnotenie počas obdobia realizácie aktivít PHSR – min 1x za 3 roky	rok 2019
Hodnotenie po ukončení realizácie aktivít PHSR	rok 2021
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie aktivít PHSR	podľa identifikovanej potreby

Zdroj: vlastné spracovanie

Priebežné hodnotenie - Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu.

Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ Chmiňany a Obecného zastupiteľstva obce Chmiňany pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie - Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Chmiňany. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, tzv. programové obdobie.

Systém merateľných ukazovateľov - Systém merateľných ukazovateľov predstavuje hlavný zdroj informácií, na ktorých by malo byť hodnotenie založené. Zároveň sú tieto ukazovatele predmetom špecifických hodnotení v rôznych fázach.

Práca s merateľnými ukazovateľmi zahŕňa tieto dva procesy: 1.) zaradenie nových merateľných ukazovateľov do analytickej práce Obecného úradu; 2.) naplnenie merateľných ukazovateľov hodnotami.

Zoznam merateľných ukazovateľov pre jednotlivé programy je navrhnutý v prílohe.

Časový harmonogram realizácie PHSR obce Chmiňany

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami obce Chmiňany) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. prípadného interného zásobníka projektových zámerov obce Chmiňany.

Akčný plán pre obec Chmiňany na roky 2015-2017

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít, ktoré prispievajú k realizácii jednotlivých opatrení a cieľov. Aktivity sú zoradené podľa obdobia, v ktorom sa majú realizovať. Je potrebné každoročne pripraviť a zverejniť akčný plán na ďalšie tri roky, ktorý bude vstupom do plánovania rozpočtu a ďalších dokumentov a procesov obce a Obecného úradu. Akčný plán na ďalšie tri roky bude potrebné každoročne aktualizovať na základe monitorovania a odporúčania pracovných skupín.

Všetky procesy spojené s realizáciou akčného plánu sa prispôbia časovému harmonogramu ďalších rozhodovacích procesov prebiehajúcich v samospráve (príprava rozpočtu, príprava realizačných plánov komisií apod.). Zároveň je úlohou vedenia obce zainteresovať a motivovať pracovníkov obce, ako aj partnerov na plnení cieľov PHSR.

V rámci nožnej budúcej spolupráce s potenciálnymi partnermi na realizácii PHSR bude vhodné vyhotoviť „Dohodu o partnerstve a spolupráci“ so subjektmi, ktoré budú mať o tieto aktivity záujem.

Časť E – Finančná časť

Financovanie PHSR a akčného plánu bude viaczdrojové. Bude sa opierať o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ (EŠIF), súkromné a iné zdroje. Konkretizácia akčného plánu na trojročné obdobie v súlade s rozpočtom obce umožní v niektorých prípadoch naplánovať výšku a vhodné zdroje financií pre jednotlivé aktivity. Tie budú závisieť od zvoleného spôsobu realizácie príslušnej aktivity, od inštitúcie, ktorá bude realizátorom, od možnosti čerpania vonkajších zdrojov a od rozhodnutí OcZ. Finančná časť obsahuje informácie o možnostiach a zdrojoch finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít a to hlavne zo zdrojov Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Indikatívny finančný plán pre realizáciu PHSR nie je možné spracovať z dôvodu, že väčšina položiek nemá konkrétne finančné vyjadrenie a akékoľvek predikcie by boli veľkým rizikom pre naplnenie plánovaných indikátorov. V súčasnosti známe finančné alokácie na niektoré aktivity sú súčasťou Akčného plánu na n + 2 roky. Všetky známe financie sa budú dopĺňať do akčného plánu pri jeho aktualizáciách.

Operačné programy 2014 – 2020

Slovenská republika bude v programovom období 2014 – 2020 čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) prostredníctvom operačných programov v rámci cieľa **Investovanie do rastu a zamestnanosti** a v rámci cieľa **Európska územná spolupráca**.

Tab.: Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelená alokácia v EUR
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
SPOLU:		15 329 374 992

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab.: Vybrané operačné programy cieľa Európska územná spolupráca

Operačný program	Orgán zodpovedný za implementáciu a monitoring
<i>Programy cezhraničnej spolupráce:</i>	
Slovenská republika – Maďarsko 2014 - 2020	MPRV SR
Poľsko – Slovenská republika 2014 - 2020	MPRV SR
ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020	MPRV SR
<i>Programy nadnárodnej spolupráce:</i>	
Central Europe 2014 (Stredná Európa 2014)	ÚV SR
Danube Transnational Programme 2014 - 2020 (Dunajský nadnárodný program 2014 - 2020)	ÚV SR
<i>Programy medzinárodnej spolupráce:</i>	
INTERREG+	MH SR
ERASMUS+	Európska Komisia

Europe for citizens (Európa pre obyvateľov)	Európska Komisia
Creative Europe (Kreatívna Európa)	Európska Komisia
ESPN	MDVRR SR
INTERACT	MH SR
URBACT	MDVRR SR

Zdroj: vlastné spracovanie

V programovacom období 2014-2020 je kohézna politika EÚ podporujúca ekonomický rozvoj členských krajín vrátane Slovenskej republiky realizovaná cez nasledovných 5 fondov:

- Európsky fond pre regionálny rozvoj (*European Regional Development Fund – ERDF*);
- Európsky sociálny fond (*European Social Fund – ESF*);
- Kohézny fond (*Cohesion Fund – CF*);
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (*European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD*);
- Európsky fond pre námorné a rybné hospodárstvo (*European Maritime and Fisheries Fund – EMFF*).

Tab.: Prehľad možností financovania aktivít PHSR z Európskych štrukturálnych a investičných fondov

Názov OP	Prioritná os	fond	oprávnené verejné výdavky (zdroje z EÚ) v menej rozvinutých regiónoch v EUR	miera spolufinancovania pre menej rozvinuté regióny	Špecifický cieľ
Efektívna verejná správa	Prioritná os 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS	ESF	226 149 508	85%	1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS
					1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
					1.3 Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E
Integrovaná infraštruktúra	Prioritná os 7: Informačná spoločnosť	EFRR	805 516 752	85%	7.1 Zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom / NGN
					7.2 Zvýšenie inovačnej kapacity najmä malých a stredných podnikateľov v digitálnej ekonomike
					7.3 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre podnikateľov
					7.4 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre občanov
					7.5 Zlepšovanie celkovej dostupnosti dát verejnej správy vo forme otvorených dát
					7.6 Zlepšenie digitálnych zručností a inklúzie znevýhodnených jednotlivcov do digitálneho trhu

					7.7 Umožnenie modernizácie a racionalizácie verejnej správy IKT prostriedkami	
					7.8 Racionalizácia prevádzky informačných systémov pomocou eGovernment cloudu	
					7.9 Zvýšenie kybernetickej bezpečnosti v spoločnosti	
Integrovaný regionálny operačný program	1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch	EFRR	400 000 000	85%	1.2.1 Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy 1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb	
	2. Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	EFRR	723 346 472	85%	2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku	
					2.1.2 Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti.	
					2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách	
					2.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl	
						2.2.3 Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní
	3. Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	EFRR	195 860 548	85%	3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií.	
	4. Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie	EFRR	189 754 888	85%	4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov	
					4.2.1 Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie	
					4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia	
5. Miestny rozvoj vedený komunitou	EFRR	99 000 000	95%	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach		

Kvalita životného prostredia	1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF	1 441 766 000	80%	<p>1.1.1 Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov</p> <p>1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ</p> <p>1.2.2 Zvýšenie spoľahlivosti úpravy vody odoberanej z veľkokapacitných zdrojov povrchových vôd v záujme zvýšenia bezpečnosti dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi</p> <p>1.2.3 Vytvorenie východísk pre stanovenie opatrení smerujúcich k dosiahnutiu dobrého stavu podzemných a povrchových vôd</p> <p>1.3.1 Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity najmä v rámci sústavy Natura 2000</p> <p>1.4.1 Zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality</p> <p>1.4.2 Zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)</p>
	2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	KF	419 346 261	85%	<p>2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy</p>
	3. Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy	EFRR	260 901 369	85%	<p>3.1.1 Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy</p> <p>3.1.2 Zvýšenie účinnosti preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení)</p> <p>3.1.3 Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy</p>
	4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	EFRR	937 558 268	58,14%	<p>4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR</p> <p>4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch</p> <p>4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov</p> <p>4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území</p>

					4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple
Ľudské zdroje	1. Vzdelávanie	ESF	447 352 087	85%	<p>1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov</p> <p>1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce</p> <p>1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce</p> <p>1.4.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie</p>
	2. Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	ESF/IZM	122 175 259 / 72 175 259	85% / 100%	2.1.1 Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí (UoZ), ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu
	3. Zamestnanosť	ESF	779 424 737	85%	<p>3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby</p> <p>3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.</p> <p>3.2.1 Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien</p> <p>3.2.2 Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie</p> <p>3.3.1 Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení probl</p>
	4. Sociálne začlenenie	ESF	268 025 163	85%	<p>4.1.1 Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce</p> <p>4.1.2 Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie</p> <p>4.2.1 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť</p> <p>4.2.2 Vytvoriť štandardné klinické postupy a štandardné postupy pre výkon prevencie a začleniť ich do celoštátneho systému zdravotnej starostlivosti</p>

	5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunit	ESF	139 000 000	85%	5.1.1 Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie
					5.1.2 Zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov
					5.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvetly a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania
	6. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit	EFRR	243 662 462	85%	6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
					6.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve
					6.1.3 Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre
					6.2.1 Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK
Program rozvoja vidieka	opatrenie 1 - Prenos znalostí a informačné akcie	EPFRV	14 330 000	100	podopatrenie 1.1 Podpora odborného vzdelávania a získavania zručností
					podopatrenie 1.2 Podpora demonštračných aktivít a informačné akcie
	opatrenie 4 - Investície do hmotného majetku	EPFRV	85 000 000	80, resp. 100	podopatrenie 4.3 - Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva
	opatrenie 5 - Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení	EPFRV	70 000 000	100	podopatrenie 5.1 - Podpora investícií do preventívnych opatrení na zníženie následkov pravdepodobných prírodných pohrôm, nepriaznivých klimatických a katastrofických udalostí
	opatrenie 6 - Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania	EPFRV	85 910 000	55	podopatrenie 6.4 - Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	EPFRV	119 500 000	100	podopatrenie 7.2 - Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie (obce do 1000 obyvateľov)	

				<p>podopatrenie 7.3 - Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnemu e-governmentu (obce do 500 obyvateľov)</p> <p>podopatrenie 7.4 - Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry (obce do 1000 obyvateľov)</p> <p>podopatrenie 7.5 - Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu (obce do 1000 obyvateľov)</p>
opatrenie 8 - Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov	EPFRV			<p>podopatrenie 8.1 - Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí</p> <p>podopatrenie 8.2 - Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov</p>
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.3 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.4 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami, katastrofickými udalosťami a obnova poškodených lesov
		21 500 000	100	podopatrenie 8.5 Podpora investícií zlepšujúcich odolnosť a environmentálnu hodnotu lesných ekosystémov
		30 800 000	50	podopatrenie 8.6 - Podpora investícií do lesných technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh
opatrenie 9 - Zakladanie skupín a organizácií výrobcov v odvetví poľnohospodárstva a a lesného hospodárstva	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 10 - Agroenvironmentálno-klimatické opatrenia	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 11 - Ekologické poľnohospodárstvo	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 12 - Platby týkajúce sa sústavy NATURA 2000	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	

	opatrenie 13 - Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými obmedzeniami	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 14 - Dobré životné podmienky zvierat	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 15 - Lesnícko- environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 16 - Spolupráca	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	<p>podopatrenie 16.1 - Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP</p> <p>podopatrenie 16.2 - Podpora pilotných projektov a podpora vývoja nových postupov, procesov a technológií</p> <p>podopatrenie 16.3 - Spolupráca medzi strediskami prevádzkovateľov v organizovaní spoločných pracovných procesov pri spoločnom využívaní zariadení a prostriedkov pre rozvoj/marketing cestovného ruchu</p> <p>podopatrenie 16.4 - Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi účastníkmi dodávateľského reťazca pre vznik a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a podpora propagačných činností v miestnom kontexte týkajúcich sa rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov</p> <p>podopatrenie 16.8 - Vypracovanie LHP</p>
	opatrenie 17 - Riadenie rizík	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 19 - LEADER	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	<p>podopatrenie 19.1 - Prípravná podpora</p> <p>podopatrenie 19.2 - Podpora implementácie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou</p> <p>podopatrenie 19.3 - Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín</p> <p>podopatrenie 19.4 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácia</p>
Výskum a inovácie	3. Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP	EFRR	376 415 000	66,57	<p>investičná priorita 3.1 - Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov</p> <p>investičná priorita 3.3 - Podpora vytvárania a rozširovania vyspelých kapacít pre vývoj produktov a služieb</p>

EFRR - Európsky fond regionálneho rozvoja; **EPFRV** - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka; **ESF** - Európsky sociálny fond; **IZM** - Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých; **KF** - Kohézny fond

Záver

Predkladaný dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Chmiňany na roky 2015 - 2020“ ponúka komplexný pohľad na súčasný stav, potenciál i riziká pri realizácii opatrení či aktivít a odporúčané oblasti rozvoja obce Chmiňany.

Už zo svojho charakteru je to dokument otvorený a živý, takže ponúka a doslova si aj vyžaduje neustály monitoring a pravidelnú aktualizáciu na základe aktuálnych potrieb a možností obce. Zároveň sa stáva plánovacím nástrojom pri rozvoji obce a ponuke služieb pre jej obyvateľov. Plánované aktivity či investície je potrebné zohľadňovať aj pri práci či tvorbe akýchkoľvek nasledovných rozvojových, koncepcných či plánovacích dokumentov lokálnej, či regionálnej úrovne, resp. tento dokument aktualizovať podľa opatrení a odporúčaní, ktoré vziđu z takýchto dokumentov.

Počas tvorby PHSR boli využité všetky dostupné informačné nástroje pre informovanie verejnosti – internet, tlač materiálov, osobné i elektronické konzultácie. Zároveň prebehli konzultácie s relevantnými orgánmi špecializovanej štátnej správy ako napr. Krajský pamiatkový úrad Prešov či Okresný úrad Prešov, Odbor starostlivosti o životné prostredie. Do spracovania a pripomienkovania boli zahrnutí aj odborníci z jednotlivých riešených oblastí formou vytvorenia pracovných skupín. Medzi obyvateľstvom bol realizovaný dotazníkový prieskum, pričom dotazníky bolo možné vyplniť vo všetkých, v súčasnosti dostupných, formách a to tlačenej, elektronickej aj on-line verzii. Výsledky prieskumu boli využité aj pri spracovaní PHSR a vyhodnotenie všetkých jeho otázok bolo dané k dispozícii Obecnému úradu Chmiňany.

Na základe ustanovení zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie prešiel PHSR aj zisťovacím konaním v rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie. Tento bol ukončený dňa 27.6.2016. vydaním rozhodnutia Okresného úradu Prešov, Odboru starostlivosti o životné prostredie.

Po spracovaní dokumentu prebehlo jeho verejné prerokovanie, ktoré bolo realizované dňa 10.6.2016 v priestoroch zasadačky OcÚ Chmiňany. Na základe podnetov prezentovaných osobne na verejnom prerokovaní, vzišla mierna úprava dokumentu. Konkrétne bola dopracovaná a spresnená programová časť PHSR a vysvetlené niektoré ďalšie časti, ktoré sa ale následne už nemenili.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Chmiňany bol schválený na zasadnutí Obecného zastupiteľstva dňa 22.6.2016 (uznesenie č. 48/.